Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען

הײַנט 8 זײַטען

נײַער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צײַטונג

Nr. 266 (958 | Łódź, Niedziela 21 Listopada 1926 | פערטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאַג ט״ו כסליו תרפ״ז. | Nr. 266 (958

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

ווינטער פאַר זאַקסען-פאַבריקאַנטען
נײַהגאַרן און ווינקלערס.

די לאַנג-יעהריגע פירמע

ברידער ליבערמאַן, לאָדז

האָט ערעפענט איהר פאַבריקס-לאַגער אויף **2 פּאָלודניאָוואַ 2** טעלעפאָן-נומערן 12-43 — 14-18

פון זעמטליכע געפאַרבטע, מערצעריזירטע און נײַע גאַרנען אַלע נומערן.

רעעלע בעהאַנדלונג. פאַר פּראָווינץ – פראַנקאָ פּאָסט. 948

אױפפאָדערונג!

צוליב די מעהרמאָליגע אויפפאָדערונגען צו שוּדס געריכטען, פאָדער אַ ך יעצט ווידער אויף צום **ישראל זאַנדבערג** אינהאַבער לעצטען מאָל דעם ה׳ פון ש.ק. געשעפט פּעטריקאָווער 165 צו קומען צו אַ דין תורה, וואָס וועט פאָרקומען דינסטאָג, דעם 23 נאָוועמבער ה. י. ביי הרב ר׳ יוסעלע פײַנער, גדאַנסקאַ 23 און פאַל ווען דער אויבענדערמאָנטער וועט זיך ווידער ניט שטעלען צום אָנגע-וויזענעם טערמין בין אך ניט פאַראַנטוואָרטליך פאַר די ווייטערדיגע פאָלגען.

יוסף לאַמאַניעץ

לאָדז, ושעלאָנאַ 30. 911

דער קעלבער-שעכטער-פאַראיין
אין לאָדז, פּאַרזשעטשנאַ 10

מאַכט בעקאַנט אַלע איהרע מיטגלידער און אויך ניט-מיטגלידער, אַז הײַנט, זונטאַג, דעם 21 נאָוועמבער פּינקטליך 6 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר

די יעהרליכע
גענעראַל-פאַרזאַמלונג

מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג! 1) וואַהלען פון אַ פּרעזעס מיט אַ נײַע פאַרוואַלטונג, 2) בעריכט, 3) פרייע פאָרשלאָגען. אַלע מיטגלידער ווערען אויפגעפאָדערט פּינקטליך צו קומען.

ביי ניט צאָהלרייכע מיטגלידער קומט פאָר די זעלבע פאַרזאַמלונג צום צווייטען טערמין דעם זעלבען טאָג 8 אַ זייגער אָוונט ביי יעדע צאָהל ערשינענע מיטגלידער.

מיט אַכטונג די פאַרוואַלטונג. 229

קומט און איבערציינט אייך!

אַלער אַרט ביטעס. פּאַראַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס און אַלע געריכטס-, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטאַנציעס ווערען אַנגעבעסטען, אַמביליגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ

„פּאַלאַניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה׳ לעאָן שהייצער איבערזעצונגען: האַנדעלס- און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען, פּראָ-טעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאָנען מיט אייגענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פאַראײַנען צאָהלען 25% ביליגער.

ווארנונג.

דערמיט פאָדער איך אויף דעם ה׳ עפּשטיין אויף חשכאַרניאַ 72, וועלכער פאַרנעמט 2 צימער און קיך. זיך צו איבערציהען אין דעם זעלבען הויז און צו פאַרנעמען דאָס צימער, וועלכעס איז פאַר איהם ספּעציעל רעזערווירט, און וועלכעס ער וועט קענען בעזיצען אַ גאַנץ יאָהר ניט צאָהלענדיג דירה-געלד. צוגלייכער צייט בין איך איהם מתרה, אַז אויב אין דער צייט ביז ד. 25 ד. מ וועט ער די אויבערע אויפפאָדערונג ניט נאָכקומען וועל איך געצוואונגען זיין אַראָפּ-צונעמען פון זיך יעדער פאַראַנטוואָרטונג און דורכפיהרען די עקסמיסיע, וועלכע איך בעזיץ שוין אויף איהם.

אַרמינישטראַסאָר. 806

בעקאַנטמאַכונג.

די מיטגלידער פון די חברה משניות, וואָס איז געווען אין חסד של אמת זענען מחויב עפ״י תקנות החברה, ועפ״י הד״ת ובד״ש, צו קומען דאַווענען און לערנען משניות, די גאַנצע שבעה ערב ובוקר, ביים געשטאָרבענעם מיטגליד ירחמיאל נ״ע ז״ל פעט-ריקאָווער 31.

חברה משניות. 912

Dr. med. Ludwik Rapeport
Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)
Telefon 44-10 1000

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטן. נעמט אָן פון 8 ביז 1 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

פאַרוואָס גענעסט איהר ווערטשאַפט?

איז דאָס נײַע זעלבסטוואַשענד מיטעל „ראַדיאָן" אַ ווירקליכע ברכה דורך בענוצען ראַדיאָן פאַרשפּאָרט מען די שווערע אַרבייט מיט די הענד. די וועש דאַרף מען אייננעצען און דערנאָך אָפּקאָכן אין „ראַדיאָן". דאָס גענוגט, כדי צו מאַכען די וועש שניי ווייס.

„RADION" מאַכט אַבסאָלוט נישט צו שאַדען די וועש.

אויסשליסליכע פּראָדוצענטען: „SATURNIA" Sp. Akc. Warszawa

1.	2.
„Saturnia" Sp. Akc. Wydział „RADION" Warszawa skrzynka pocztowa 149.	Proszę o nadesłanie bezpłatnej próbki „RADION" Nazwisko: ____________ Miejscowość: ____________ Bliższy adres: ____________ „Najer Folksblat" Łódź

דער קופּאָן נומ׳ 2 דאַרף מען אויספילען און אויפקלעבען אויף דער טעקסט-זייט פון דער פּאָסט-קאַרטע און דעם קופּאָן נומ׳ 1 אויף דער זייט פון דעם אַדרעס. 918

צענטר. סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פאַרבאַנד
אויף דער לאָדזער וואָיעוואָדזשאַפט (פּעטריקאָווער 10)

הײַנט, זונטאַג, דעם 21 נאָוועמבער 5 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר אין פאַראיינס-לאָקאַל

אַ קאָנפערענץ
פון מאַנופאַקטוריסטען

טאָג-אָרדנונג:

1) די קריטישע לאַגע פון די מאַנופאַקטוריסטען, 2) געשוואָרענע בוכהאַלטערען, 3) פרייע פאָרשלאָגען.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער קאָנפערענץ קומט פּינקטליך.

די פאַרוואַלטונג. 917

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

בעקאַנטמאַכונג.

נאָך פיל מיה איז אונז געלונגען צו פאַרבעטען אין אונזער שטאָדט, דעם בעריהמטען טאַלאַנט-פולען קינסטלער, אָבער-קאַנטאָר פון דער ווילנער גרויסער שטאָדט-שוהל, ה׳

משה קוסעוויצקי

וועלכער וועט הײַנטיגען שבת, דעם 27 ד.ח. דאַווענען פריידאַג-צו-נאַכט, פּינקטליך 4.30 אָוונט קבלת-שבת און צומאָרגענס שבת, 9 פריה-שחרית און מוסף מיט אַ גוט-איינשטודירטע און פאַרשטאַרקטען לאָר אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען דיריגענט ה׳ ישראל רובין.

בעמערקונג: כדי צו געבען דעם פּובליקום די מעגליכקייט צו הערען דעם בעריהמטען ווילנער אָבער-קאַנטאָר, האָט דער קאָמיטעט בעשלאָסען צו ערמעסיגען די פּרייזען נור פון 1 זל. ביז 2.50 ז.

בילעטען-פאַרקויף: אין צענטר. יודישען האַנדעלסקער-פאַרבאַנד, פּאָלודניאָוואַ 4, י. זעלמאַנאָוויטש, פּעטריקאָווער 12 (טערקישע צוקערניע), צוקערניע „אַסטאָריאַ", פּעטריק. 27, דימענט, נאָוואָמיעסקאַ 24 (וואָרשעווער-געשעפט), גערשטענפעלד, פּעטריקאָווער 28 (צוקערניע), גריצהענדלער, פּעטריק. 62 (צוקערניע), פאַראייניגטע יודישע פליישער, זגערזשער 2 (רוג יודישע גאַס), קנאַבעל, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 11 (צוקערניע) און פריטאָג אַ גאַנצען טאָג אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע-זאַל. 919

פאַר פרויען ספּעציעל רעזערווירטע פּלעצער. **דער קאָמיטעט.**

סאוויעטישע ענטפער-נאטע צו פוילען

סאוויעטען ווילען לעבען מיט פוילען בשלום. — בעשלוס פון אמבאסאדארען-ראט איז פאר ס. ס. ס. ר. נישט מאסגעבענד. — טראקטאט מיט ליטע איז נישט געווענדעט געגען פוילען.

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער ספּעציעל-קארעספאנדענט) היינט האט דער סאוויעטישער אמבאסאדאר וואיקאוו איבערגעגעבען דער פוילישער רעגירונג דעם ענטפער פון דער סאוויעטען-רעגירונג אויף דער פוילישער נאטע.

אין דער נאטע, וועלכע איז אגב, געהאלטען אין מעסיגען טאן, פעררופט זיך די סאוויעטען-רעגירונג אויף די ארטיקלען 2 און 3 פון ריגער טראקטאט, אין וועלכען ס'רעדט זיך וועגען דער אונבארירליכקייט פון די גרעניצען. אין דער נאטע ווערט אויך אנגעוויזען, אז דער אמבאסאדארען-ראט איז פאר דער סאוויעטען-רעגירונג נישט קיין קאמפּעטענטע אינסטאנץ.

ווייטער ווערט אין דער נאטע אנגעוויזען, אז די סאוויעטען-רעגירונג שטרעבט צו אן'ענגער פריינדשאפט מיט פוילען.

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין דער „איזוועסטיא“ פון 20 ה. ח. געפינט זיך אן'ארטיקעל, אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז מ'דארף איינמאל פאר אלע מאל אויפקלערען וועגען דעם, אז דער טראקטאט מיט ליטע איז נישט געווענדעט געגען פוילען. ס. ס. ס. ר. שטרעבט ווירקליך צו אויפריכטיג-גוטע בעציאונגען מיט פוילען. אויב די דאזיגע שטרעבונגען זענען דא ביי פוילען, — דאן מוז קומען צו א דערנעהנטערונג צווישען די דאזיגע צוויי שכנות'דיגע מלוכות.

דאס פערטייערען פון די אגראר-פראדוקטען ליגט אין אינטערעס פון דער בעפעלקערונג.

סענסאציאנעלע רעדע פון אגראר-מיניסטער.

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) זעהר אינטערעסאנט און סענסאציאנעל איז געווען היינט די רעדע פון אגראר-מיניסטער ניעזאביטאווסקי אין דער בודזשעט-קאמיסיע.

אויף דער רעדע פון דעפ. דאמבסקי, אז דער פויער דארף האבען קרעדיט און בילדונג האט מינ. ניעזאביטאווסקי געענטפערט, אז דער פויער דארף קודם כל האבען בילדונג דאן קרעדיט און דאן ערשט ערד, די אגראר-רעפארם איז איצט נישט אקטועל.

— צו וואס טויג א זייגער, זאגט דער מיניסטער, אז מ'קען זיך מיט איהם נישט בעגעהען.

רעדענדיג וועגען יקרות זאגט דער מיניסטער, אז דאס פערטייערען פון די אגראר-פראדוקטען ליגט אין אינטערעס פון 70 פראצענט פון דער בעפעלקערונג.

די דאזיגע רעדע האט געמאכט א געוואלדיגען רושם.

וועגען בירגערשאפט פאר די, וועלכע האבען זיך אפגעזאגט פון דער פוילישער בירגערשאפט.

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער נאציאנאל-ראט האט אנגענומען שריט ביי דער רעגירונג וועגען רעגולירען די פראגע פון דער בירגערשאפט פון די יונגעלייט, וועלכע האבען זיך בשעתו אפגעזאגט פון דער פוילישער בירגערשאפט און אוועקגעפאהרען קיין ארץ-ישראל. דארט האבען זיי אבער אויך נישט בעקומען קיין בירגערשאפט.

יודישע לאנדווירטע בעקומען נישט קיין קרעדיטען.

רעדע פון דעפ. זאמערשטיין אין דער סיים-קאמיסיע.

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע ביים סיים. אויף דער זיצונג איז דיסקוטירט-געווארען דער בודזשעט פון מיניסטעריום פאר אגראר-ענינים און מלוכה-גיטער. אלס רעפערענט איז ארויסגעטראטען דעפוטאט קאוואלטשוק („פיאסט“).

אין דער דיסקוסיע האט דער ערשטער גענומען א ווארט דעפ. זאמערשטיין (יוד. „קאלא“), וועלכער האט פראטעסטירט געגען דעם, וואס ביי דער קרעדיט-אקציע פאר לאנדווירטשאפט, גיט מען נישט קיין שום קרעדיטען די יודישע לאנדווירטען. דער רעדנער האט פערלאנגט, אז מ'זאל צולאזען יודישע פארשטעהער אין מלוכה'שען אגראר-ראט און „קאמיטעט אפיניאדאווטשי“. אין זין פון זיין רעדע האט דעפ. זאמערשטיין אויך אריינגעטראגען א רעזאלוציע. שפעטער האט גערעדט דער לאנדווירטשאפט-מיניסטער.

די גערעכטס-מאכט האט זיך פעראינטערעסירט מיט'ן טאבאק-מאנאפאל.

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) מיט דעם ענין פון טאבאק-מאנאפאל-אפערע, מיט וועלכען עס בעשעפטיגט זיך די אויסערגעוועהנליכע סיים-קאמיסיע, האט זיך אויך פעראינטערעסירט די גערעכטס-מאכט.

דער וויצע-פרעזעס פון ווארשאווער קרייז-גערעכט ריכטער פלעשינסקי האט היינט אין משך פון צוויי שעה אויסגעהערט דעם דעפ. וויזשיקאווסקי. זיין עדות-זאגען איז געווען געשטיצט אויף די בעריכטען פון דער סיים-קאמיסיע. (די רעוועלאציעס וועגען דעם טאבאק-מאנאפאל זענען געווענדעט געגען געוו. פרעמיער וולאדיסלאוו גראבסקי.— רעד.)

ארעסטירט די קאמוניסטישע און סאציאליסטישע דעפוטאטען אין איטאליע.

פ א ר י ז, 20 (ספ. טעל.) „פארי סואר“ מעלדעט, אז מוסאליני האט בעפוילען צו ארעסטירען אלע סאציאליסטישע און קאמוניסטישע דעפוטאטען.

מוסאליני

וועט קומען קיין גענף.

פ א ר י ז, 20 (אטע) בריאן און טשעמבערלען האבען ארויסגעשיקט צו מוסאליני'ן אן'איינלאדונג, אז ער זאל פערזענליך קומען צו דער דעצעמבער-סעסיע פון פעלקער-בונד.

קאמוניסטישער אטענטאט אין ליסאבאן.

פ א ר י ז, 20 (ספ. טעל.) אין ליסאבאן זענען אויסגעבראכען קאמוניסטישע אונרוהען, וועלכע האבען דערפיהרט צו בלוטיגע צוזאמענשטויסען.

די קאמוניסטען האבען ארגאניזירט א „רויטען לעגיאן“ און אנגעגריפען די פאליציי. עס זענען פערוואונדעט געווארען עטליכע צעהנדליג פערזאן, צווישען זיי אויך דער פאליציי-אינספעקטאר אמאראל.

אנטי-יודישע עקסצעסען אין פסקאווער ראיאן.

ר ע וו ע ל, (י.ט.א.) די עסטאנישע פרעסע טיילט מיט, אז אין דער געגענד פון פסקאוו איז פארגעקומען אן'אויפשטאנד פון די פויערים געגען דער סאוויעט-מאכט. די פויערים וואס זענען געווען אונצופרידען מיט די שטייערן אויפמאהנונג זענען אנגעפאלען אויף די סאוויעטישע שטייער-בעאמטע און שפעטער אויך אויף דער יודישער בעפעלקערונג אין דער געגענד. פיל יודען זאל זיין גע'הרג'עט געווארען. עס איז ארויסגעשיקט געווארען אן'אבטיילונג פון דער רויטער-ארמעע צו דערשטיקען דעם אויפשטאנד.

קאמפף וועגען בעפולמעכטיגונגען אין דאנציגער סיים.

ד א נ צ י ג, 20. (אטע) דער קאמפף וועגען די בעפולמעכטיגונגען פאר'ן דאנציגער סענאט האט זיך אנגעהויבען אין דאנציגער סיים פרייטאג 4 א זייגער נאכמיטאג און דויערט שוין איבער 24 שעה אהן אויפהער, די אפאזיציע, וועלכע בעשטעהט פון פאלאקען, סאציאליסטען, קאמוניסטען און דאנציגער פאלקס-פארטיי פיהרט אן'אבסטרוקציע.

איין סאציאליסטישער דעפוטאט האט גערעדט 5 שעה. די זיצונג האט געדויערט א גאנצע נאכט אהן הפסקה. שבת 6 א זייגער אין אוועגד איז די זיצונג נאך נישט געשלאסען און די בעפולמעכטיגונגען זענען נאך נישט א גענומען.

דמאווסקי טרעט נישט ארויס פון נ. ד.

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). די היגע אווענד-פרעסע ברענגט א ידיעה, אז דמאווסקי זאל האבען ארויסגעטרעטען פון נ. ד'-קישער פארטיי. ווי אייער קארעספאנדענט דערוויסט זיך שטימט די ידיעה נישט מיט'ן אמת.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראנקהייטען
נעמט אן פון 6–7, זונטאג פון 3–4

700 טויזענד זלאטים קרעדיט

פאר די יודישע קליינהענדלער פון פ. ק. א.

וו א ר ש א, 20. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ביים דירעקטאר פון פ. ק. א. איז היינט געווען א דעלעגאציע פון די יודישע קליינהענדלער וועגען קרעדיטען. דער דירעקטאר האט צוגעזאגט, אז פאר די יודישע קליינהענדלער וועט בעשטימט ווערען א קרעדיט אינדער הויך פון 700,000 זלאטים.

פערהאלטען 2 סוחרים מיט לעבעדיגע סחורה.

איינער פון זיי האט א שייכות מיט לאדז.

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין טשעוו זענען פערהאלטען געווארען צוויי סוחרים פון לעבעדיגע סחורה צוזאמען מיט זייערע קרבנות יודישע מעדלעך פון לאדז און ווארשא.

איינער פון די סוחרים האט געהאט א פאס אויפ'ן נאמען פון נתן דאוויס, דער פאס איז אבער געווען א פאלשער, דער אמת'ער נאמען פון סוחר איז גטע דאווידאוויטש, א פראפעסיאנעלער גנב, וועלכער איז בעקאנט אין ווארשא און אין לאדז. דער צווייטער איז אנשעל שערמאן, וועלכער האט געוואוינט אין אנטווערפען און איז פון דארט אויסגעוויזען געווארען.

ד"ר יוסף קרוק פער'משפט צו 6 חדשים טורמע

ער ווערט באלד אין גערי֗כט ארעסטירט.

ט ש ע נ ס ט א כ א וו, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דא איז פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם בעקאנטען יודישען פובליציסט, פיהרער פון דער אונאפהענגיגער סאצ. פארטיי, ד"ר יוסף קרוק, וועלכער איז געווען אנגעקלאגט פאר א רעדע אויף א מיטינג.

ד"ר קרוק איז פער'משפט-געווארען אויף 6 חדשים טורמע. דאס גערי֗כט האט נישט געוואלט אננעהמען קיין געלד-קויציע און דעם פער'משפט'ן באלד ארעסטירט.

ערב דער ליקווידאציע פון קויהלען-שטרייק אין ענגלאנד.

ל א נ ד א ן, 20 (אטע) דער פארשלאג ווייטער צו פיהרען דעם שטרייק איז אפגעווארפען געווארען מיט 622 טויזענד שטימען געגען 84 טויזענד שטימען.

די צאהל ארבייטער, וואס זענען צוגעטרעטען צו דער ארבייט בעטרעפט .376.374

איבערגעשמוגעלט 3000 דאלאר

אין נילוען פון פאפיראסען.

ט ש ע וו, 20 (ספ. טעל.) די פינאנץ-און צאל-בעאמטע האט זיך איינגענעבען צו כאפען שמוגלערס פון דאלארען א געוויסער סוחר, ארויס פאה רענדיג פון פוילען קיין דאנציג האט געהאט בעהאלטען אין גילזען פון פאפיראסען 3.000 דאלאר.

יודישע עמיגראנטען—קרבנות פון א באהן קאטאסטראפע.

ר י ג ע. (יט"א)' ווי בעקאנט, איז נישט לאנג פארגעקומען א גרויסע באהן-קאטאסטראפע אויפ'ן וועג מאסקווע-ריגע. מיט דעם דאזיגען צוג זענען געפאהרען פיער יודישע עמיגראנטען קיין אמעריקא און א סך פון זיי זענען געפאלען אלס קרבנות פון דער קאטאסטראפע.

יאהאניסבורג—קרים.

פון דער „אזעט“-קאנפערענץ אין מאסקווע.

מ א ס ק וו ע. (יט"א). צווישען די דעלעגאטען, וואס זענען געקומען צום צוזאמענפאהר פון „אזעט“, געפינט זיך אויך דער אוקראינישער פראפעסאר שראג, וועלכער איז א גרויסער אנהענגער פון דער יודישער קאלאניזאציע.

דער פרעזידיום פון „אזעט“ האט דערהאלטען פון יאהאניסבורג, אפריקע א בעגריסונג צום צוזאמענפאהר. צו דער בעגריסונג איז ביינעלעגט געווארען א טשעק אויף 500 פונט שטערלינג פאר דער יודישער ערד-קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד.

סאוויעטישע מיסיע אין פאריז

איז פער'משפט געווארען צו בעצאהלען 650 טויזענד פראנק.

פ א ר י ז, 20 (אטע) דאס העכסטע ציוויל-גערי֗כט האט פער'משפט די סאוויעטישע האנדעלס-מיסיע אין פאריז צו בעצאהלען א געוויסען פראנצויזישען סוחר שאדען-ערזאץ 650 טויזענד פראנק.

אויף אונז געזאגט...

שווערע שטראפען פאר העצען געגען יודען אין ליטע.

ק א וו נ ע. (י.ט.א.) אין שטעדטעל ווילקי האט דאס פרידענס-גערי֗כט פער'משפט פיר פערזאן צו 3 חדשים תפיסה פאר פערשפרייטען פאשיסטיש-אנטיסעמיטישע פראקלאמאציעס בשעת די לעצטע וואהלען. עס דארפען נאך פארקומען ווייטערע עהנליכע פראצעסען. צום ערשטען מאל איז ליטע ווערען די העצע געגען יודען אזוי שטרענג בעשטראפט.

I-sza Wielka Loterja Fantowa Domu Sierot „SIENKIEWICZÓWKA“

LOSOWANIE rozpocznie się **dnia 26-go** i trwać będzie **do 30-go listopada r. b.**

KTO WYGRA? Samochód 5-io osobowy (nowy) **motor № 13516724**

UWAGA: **W niewielkiej ilości pozostałe losy sprzedaje tylko Komitet I-ej Wielkiej Loterji Fantowej Domu Sierot „Sienkiewiczówka“, ul. PIOTRKOWSKA Nr. 82** w godz. 9 rano do 7 wiecz.

po cenie 20 gr. za numer **Los z 5-ma numerami zł. 1.—**

016

Dla wygody Sz. Publiczności Komitet czynny będzie **dziś** w niedzielę przez cały dzień. **Samochód do obejrzenia NA MIEJSCU ul. PIOTRKOWSKA Nr. 82.**

Kup los — wygrasz napewno!

לאדז. 21. נאוועמבער 1926

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 21. נאוועמבער 1926

ארעטעניש
זענען די ענדעקישע יורשים.

עס איז א פאקט, אז די ענדעציע ווערט איצט ביי אונז געשלאגען מיט איהרע אייגענע וואפען. זי דערפיהלט איצט אויף איהר אייגענער הויט, ווי ביטער די מאכט און דער שווערער מלוכה-אפאראט פון דער מאכט קאן טרעפען און דריקען און אפשר וועט זי איצט פערשטעהן, פאר וואס די אנדערע האבען אזוי געשריגען פאר וועהטאג און צארן, ווען זיי, די ענדעקעס, זענען געווען ביי דער מאכט און האבען זי אזוי אומ'ברחמנות'דיג אויסגענוצט געגען זייערע געגנער.

און אז מען האלט ביי געשלאגען ווערען — אויך דאס ווערען ערשט איצט בעוואוסט אונזערע ענדעקעס — ענטלויפען די שוואכע און איבערגעשראקענע פון דעם שלאכטפעלד. שוין האבען זיך פון דער ענדעציע אוועקגערוקט די גרויסע פוילישע פריצים, די אריסטאקראטישע פוילישע מאגנאטען, וואס שפילען אויך אין דער רעפובליק א גאר גרויסע פאליטישע און געזעלשאפטליכע ראלע.

דער ערשטער צוזאמענפאהר פון דער נייער אריסטאקראטיש-קאנסערוואטיווער פארטיי, וועלכער איז די פאריגע וואך פארגעקומען אין ווארשא, איז געווען א שווערער קלאפ פאר אונזערע ענדעקעס. אין ניעסוויעז האבען די ערשטע פוילישע מאגנאטען מיט התלהבות אויפגענומען און בעגריסט דעם מארשאל פילסודסקי, וועלכען די ענדעקעס האבען תמיד אזוי שארף און ליידענשאפטליך בעקעמפט. די זעלבע „ניעסוויעזשער" מאגנאטען, וואס זענען גרייט צו געהען צוזאמען מיט זיין רעגירונג, ארגאניזירען איצט אין גאנץ פוילען א נייע שטארקע פאליטישע פארטיי, וואס וועט ביי די ענדעקעס צונעהמען א גרויסען טייל פון דער זייער ביזאיצטיגען איינפלוס אין לאנד.

מיר ווייסען נאך נישט אויף וויפיל עס זענען אמת די שמועות, אז אויך די גרויסע פוילישע אינדוסטריע, די רייכע פאבריקאנטען אונטער דער פיהרונג פון דעם. וויעזשביצקי ווילען זיך איצט אוועקרוקען פון די ענדעקעס. אבער אביסעל אמת איז דאך שטעקען אין דער דאזיגער שמועה, אויב מען רעדט וועגען דעם אזוי פיל אין ווארשא.

בעוויס איז די ענדעציע נאך נישט טויט אין פוילען און זי וועט זיכער נאך פרובען איהר איצטיגע שווערע קרענק אויסצוהאלטען. שווער קראנק איז זי אבער און עס פעהלט נישט מעהר קיין סך צו איהר פולשטענדיגער מפלה.

ווער וועט זיין איהר יורש? — אט דאס איז די פראגע, וועלכע מוז אונז יודען אפשר צום מייסטען אינטערעסירען.

מיט פערשפרייטען שנאה צום יודען און מיט דער לאזונג דעם יוד אין גאנצען אין פוילען צו פערדרענגען און צו פערניכטען האט די ענדעציע געפרובט ארום זיך פערזאמלען מעגליך ברייטע קרייזען פון דער פוילישער געזעלשאפט. זי האט מיט דער דאזיגער פאליטיק באנקראטירט, ווייל שנאה דערוועקט שנאה, און ווער עס קעמפט מיט פערגיפטעטע וואפען, פאלט געוועהנליך אויך אליין געטראפען פון א פערגיפטעטער פייל.

צי וועלען אבער די יורשים פון די ענדעקעס דאס פערשטעהן און צי וועלען זיי ציהען דערפון די נויטיגע קאנסעקווענצען?

די נייע אריסטאקראטיש קאנסערוואטיווע פארטיי וויל מיט דער הילף פון די איצט הערשענדיגע פאקטארען אריבער טראגען דעם פאליטישען שווער-פונקט אין פוילען פון די שטעדט אויף דעם גרונד-בעזיץ. אין די שטעדט — טענה'ען זיי — לעבען יודען, מיט וועלכע מען וויל נישט און דארף זיך לגמרי נישט רעכענען, און ענדעקישע בעאמטע, אינטעליגענץ און מיעשטשאנעס, וועלכע טארען מעהר נישט זיין די טאנגעבער אין פוילען. אויף דעם גרויסען און מיטעלערען גרונד-בעזיץ וויל מען שטיצען די מאכט אין לאנד און דאס וועט בעדייטען פרישע לאסטען און אומגליקען פאר דער שטעטישער, ד. ה. לרוב יודישער בעפעלקערונג.

די מפלה פון די אנטיסעמיטישע און שאוויניסטישע ענדעקעס וועט זיכער זיין א פרייד פאר אונזערע פאליטישע פערהעלטענישען. וואס ס'וועט אבער קומען נאך דער דאזיגער מפלה, איז דערווייל א רעטעניש פערבונדען מיט א גרויסער סכנה פאר די יודישע אינטערעסען, וואס זאל חלילה נישט — ווי וואונדערליך דאס זאל נישט קלינגען — פערקומען אויף קאסטען פון דער סיי-ווי גענוג שוין געפלאגטער יודישער בעפעלקערונג.

רעד. מ. פראסטיג.

פירשט ראדזיוויל, דער קאנסערוואטיסט,
זאגט ארויס זיין מיינונג וועגען די יודען אין פוילען.

אין אן אינטערוויא, וואס פירשט יאנוש ראדזיוויל האט געגעבען א גרופע יודישע זשורנאליסטען אין ווארשא וועגען דער נייער קאנסערוואטיווער פארטיי, וואס ווערט איצט געשאפען אין פוילען, ביי זיין זעהר אקטיווער בעטייליגונג, האט ער ערקלערט צוו. אנד. פאלגענדעס וועגען דער בעציהונג פון דער פארטיי צו די נאציאנאלע מינדערהייטען אין פוילען און צו די יודען בפרט:

אין פוילען זענען דא בירגער פון צוויי קאטעגאריעס: די יענע וואס פיהרען לאיאל אויס זייערע פליכטען בנוגע דער מלוכה און אזעלכע, וואס ווילען אפרייסען די טעריטאריעס, וואס זענען דורך זיי בעוואוינט פון פוילען.

די יודישע פראגע, מיינט דער פירשט איז א טייל פון דער אלגעמיינער מינדערהייטס-פראגע אין פוילען. זיי די יודען געהערען אין אלגעמיין צו די, וואס פיהרען לאיאל אויס אלע זייערע פליכטען בנוגע דער מלוכה און ס'קומט זיי נאטירליך אלע רעכט, ווי דאס איז זיי אויך אנערקענט דורך אונזער קאנסטיטוציע. זיי דארפען האבען די מעגליכקייט צו פלעגען זייער נאציאנאלע און רעליגיעזע קולטור, אבער דאס דארף אונטערגעשטראכען ווערען - זיי מוזען זיין לאיאל בנוגע דער מלוכה. די יודען דארפען נישט אנערקענט ווערען פאר קיין רעליגיעזער געמיינשאפט, ווייל זיי בעזיצען אלע אייגענשאפטען פון א בעזונדער פאלק און דעריבער — האט צוגעגעבען דער פירשט — אנערקענט מיין פארטיי פאר אונבעדינגט דאס ערלויבען זיי צו פלעגען זייער קולטור. צווישען די יודען אונטערשיידען מיר ציוניסטען און די, וואס ווילען בלייבען אין פוילען (?די רעד.) די ציוניסטען קומט די סימפאטיע פון דער פוילישער געזעלשאפט אין זייער שטרעבונג אויפצובויען אן אייגענע היים אין א"י; די וואס בלייבען דא אין פוילען, דארפען רעכענען, אז זייערע בירגער-פאדערונגען וועלען ערפילט ווערען.

אונזער פארטיי אנערקענט נישט קיין דעפיניציעס פון „געסט" און „בעלי בתים" אין פוילען. די דאזיגע איינטיילונג איז שעדליך פאר די בירגער און פאר דער מלוכה גופא.

די קאנסערוואטיסטען האבען דאך א מאל געשטיצט די אסימילאציע, האבען זיי איצט געענדערט זייער שטעלונג?

— דאס איז געווען אין אמאליגען עסטרייך, וועלכע האט נישט אנערקענט קיין יודיש פאלק, נאר די יודישע רעליגיע. מיר זענען נישט נאציאנאליסטיש, ווי ס'זענען געווען די האקאטיסטען, נאר זענען פאטריאטען. פון די ווייסרוסען און אוקראינער פאדערן מיר די אנערקענונג פון דער פוילישער מלוכה אין איהרע איצטיגע ראמען. בנוגע זייערע פאדערונגען וועגען שול-וועזען, קאמונאלע זעלבסטפערוואלטונגען, שפראך מאכען מיר נישט קיין שום פארבעהאלטען. די פאליטיק פון ענדערען די בעפעלקערונגס-סטרוקטור דורך איבערווארפען גאנצע בעפעלקערונגס-טיילען איז שעדליך.

די קאנסערוואטיסטען זענען נישט קיין נאציאנאליסטישע פארטיי, זיי שטיצען זיך אויף די פאסטולאטען פון דער בורזשואזער ווירטשאפט.

דעם לאזונג פון א מאנארכיע רוקען מיר נישט ארויס. אויב ס'וועלען זיין צו דעם רעאלע בעדינגונגען, וועלען מיר דאן זיך אויף דער פראגע אפשטעלען. דאס זענען יעדענפאלס פראבלעמען, וואס זייער אקטואליטעט וועט זיין אפהענגיג נישט פון אונז.

ארץ-ישראל'דיגע יודען בעעהרען קאלאנעל וועדזשוואוד און זיין פרוי.

ירושלים. (א. י. ק.) אויף דעם אפשיד אוונד, וואס תל-אביב האט געגעבען לכבוד קאלאנעל וועדזשוואוד און זיין פרוי, האט ה' מ. אוסישקין, אין נאמען פון דעם נאציאנאל-פאנד, בעעהרט דעם גאסט מיט א סערטיפיקאט פון דעם ספר-הזהב (גאלדען-בוך), פון זעלבען פאנד, אין וועלכען ער מיט זיין פרוי זענען איינגעשריבען געווארען דורך זייערע פריינד און פערערער אין ארץ-ישראל, און קאלאנעל קיש האט בעעהרט פרוי וועדזשוואוד מיט א מגילת רות, אלס אנדענקען פון זייער בעזוך אין ארץ-ישראל.

וועגען אפשאפען די זאמד-דיונעס צווישען חיפה און עכו.

ירושלים. (א. י. ק.) פון זיכערע קוועלען דערוויסען מיר זיך, אז די א"י רעגירונג האט איינגעשטימט צו געבען דער „חיפה-בעי דעוועלאפמענט קאמפאני", וועמענס גרינדער און גרעסטער אקציאנער איז די „אמעריקאן ציאן קאממאנוועלט", די קאנצעסיע אפצורוימען די זאמד-דיונעס אין דער גאנצער לענג פון דעם ים-ברעג צווישען חיפה און עכו. און וועלכע טיילען אפ דער קאמפאניס לענדערייען פון ים. די רעגירונג צוזאמען מיט דער דערמאנטער קאמפאניע זאלען באלד אנפאנגען די דאזיגע ארבייטען.

אין ירושלים דליטא.
איינדריקען פון מיין בעזוך אין ווילנא.

(פון מיין וועג-ביכעל).

ווילנע, די נעסט פון געזעלשאפטליכער טעטיגקייט און דער קוואל פון יודישען קולטור אין פוילען, בעווייזט זיך אלס אזעלכע באלד, ווי מען געהט ארויס פון באהן. עס גלאנצט אקעגען א גרויסער, ליכטיגער וואקזאל מיט שעהנע טונעלען אויף איבערלענדישען שטייגער, טרעפען אראפ און טרעפען ארויף — א וואקזאל, וועלכער וואלט זיך נישט געהאט צו שעהמען אין דער פוילישער רעזידענץ אפילו...

ביים ארויסגעהן פון וואקזאל שמייכעלט מיר אקעגען א בעבערדעלטער און בעוואקסענער „שובאריק" — א שטיוועל-פוצער מיט צוויי בערשטען אין די הענד און לייגט מיך איין אויף א שטיוועל-אפעראציע מיט אזא זיס-זויער-לאקריץ-גרילצענדיג שמייכעלע, אז די סלינע קומט אין מויל אריין און אפזאגען איהם לאזט דער יצר-הרע נישט...

— טשישטשיטשע, פאנאטשקו, בודי טשישטשיטשע, נא גלאנץ פאנאטשקו!..

איך שטעל ארויף די פיס אויפ'ן בענקעלע און מיין ערל מוט די זבורה אזוי בנעמות'דיג-איידעל, אז א זיסער ציטער געהט איבער'ן גאנצען קערפער אדורך...

— צא יא פלאצען?

— פיאטדעסיאט גראשיקאוו, טאלקא פאנאטשקו...

און אט אזוי מיט אנגעפוצטע, אפגעגלאנצטע שיך פאר 50 גראשען נאר, פאל איך אריין אין סאמע הארץ פון ווילנע — אין יודישען צענטער...

דאס ערשטע, וואס עס ווארפט זיך אין די אויגען זענען די שרייענדיגע יודישע שילדען פון פערשידענע בילדונגס-אנשטאלטען: יודישע גימנאזיעס, יודישע פאלקס-שולען, יודישע לעהרער-סעמינאר, אווענט-קורסען פאר דערוואקסענע, יודישע מאטורע-קורסען, צו בילדונגס-קורסען. די גאסען זענען מערפלייצט פון פערשידענע אקאדעמישע ביכלעך, מכל המינים אין פארבען, פערשידענע קארפאראציע-אפצייכנונגען... און דאס אלעס געהט און רעדט הויך, פריי און לעבעדיג... יודיש און עס בעקומט זיך דער איינדרוק, אז דער שר-התורה, וואס האט, אפנים, זיך בעזעצט אין ווילנע, רעדט אויך נישט אויף קיין אנדערען לשון, ווי יודיש...

ווילנע איז זעהר א גאסטפריינדליכע שטאט. די גאסטפריינדליכקייט ליגט די ווילנער אין בלוט און א פרעמדער, אויף וויפיל ער זאל זיך נישט מאסקירען, אננעהמען, א היימישע, איינגעבוירענע מינע און געהן איבער די גאסען מיט די זיכערסטע טריט — דער ווילנער וועט אייך סוף כל סוף דערקענען און וועט אייך געבען פערשידענע עצות, וואו צו עסען א גוטען מיטאג, אין וועלכען רעסטאראן מען פערדארבט זיך נישט דעם מאגען... אין וועלכען האטעל ס'איז נישטא קיין וואנצען... א. א. וו.

וועגען ווילנער גאסטפריינדליכקייט זאגט מען, אנב אורחא, אז א ווילנער וועט קיינמאל נישט איינהאלטען צו פערבעטען א פרעמדען אויף א מיטאג צי אויף א נאכטלעגער, פשוט דערפאר, ווייל ער איז זיכער, אז אן אנדערער האט האט אייך שוין אויסגעבעטען...

אלזא, געה איך אזוי איבער ווילנע און קוק זיך גענוי איין אין די גאסען, וועלכע זענען אויסגעלעגט קרומע, הויקערדיגע, שמאלע און צודרעהטע, ביז איך פאל מיטאמאל אריין אין א אלטע-בירגערס פון גאסען, געסלעך, הויף, אייזער און ליקעס, פון וועלכע מ'קען זיך באין אופן נישט ארויסדרעהען... און דארט, אין דעם לאבירינט — אוויר-וואר, א געטומעל, געוואלדען, געשרייען, א געמיש פון 70 לשונות — א מאדערנער דור-הפלגה. איך שטרענג אן ביז צום לעצטען דעם חוש-השמיעה ווייל מיט אלע כוחות פערשטעהן, וועגען וואס מ'פילדערט דא אזוי, נאר אומזיסט! פון דעם, וואס כ'הער פערשטעה איך גארנישט... נאר פון די ריחות פון ציבעלעס, אטרינגע, פרישע פלעצלעך, וואס שלאגען מיר צו דער נאז און פון די טישלעך, קייבעלעך מיט בארנעס, עפעל, בינטעלעך מעהרען און אנדערע גוטע זאכען, וואס איך זעה — פערשטעה איך, אז דאס בין איך איינגעפאלען אין „טאלטשאק". אריין און איך שטעל אפ דעם ערשטען בעסטען פערשמעיח'טען יוד:

כ'בעט אייך, אויף וואספארע לשונות רעדט מען דא?

— וואס הייסט, אויף וואספארע שפראכע — דאס ריידען זיי „גויאיש"...

— נו, גוט „גויאיש" אבער ווי הייסט זי, די שפראך?

— נו, „גויאיס" איז „גויאיש", ווי זאל זי הייסען?!.. און דער יוד מאכט א מינע, ווי ער וואלט אויף מיין קאפ געוואלט אויסשפיי'ן זיינע פינסטערע חלומות כאטש פון א האלב יאהר בלויז... לאזט ער מיך שטעהן און געהט אוועק...

— זיי זענען דא א פרעמדער? — כאפט מיך אן א יוד פאר'ן ארבעל.

— יא, א פרעמדער, וואס ווילט איהר?

— גארנישט, איך האב גלייך פערשטאנען; איהר האט דא עפיס עסקים ביי אונז, אין ווילנע?

— ניין.

— זייענען זיי גלאט אזוי געקומען, אנקוקען, הייסט עס — מילא, פאזשאלוסטא, איך קען זיי אפילו צו ווייזען, איך זעה דאך, אז זיי האבען נישט, ווער עס זאל זיי „אוכאוושעוועט"...

— וואו זענען מיר אייגענטליך יעצט?

— דאס זענען מיר אין דעם יודישען געטא, הייסט, פערשטעהט זיך, זענען נאר איבערגעבליבען בלויז „פאמיאטקעס"... היינט זענען וואאבשטשע אנדערע פאריאדקעס.

— וואס איז עס דא ביי אייך אזעלכע קרומע געסלעך, — פרעג איך מיין בעגלייטער — איהר קענט זיי נישט אויסגלייכען, די בירגער, די טאלען, מען קאן דאך לייכט א פוס פערלירען!..

— מיין יוד, האט מיין פראגע אויפגענומען, ווי איינער, וואס שלינגט אראפ א ביטערע פיל און נאך א לאנגען ישוב הדעת, האט ער זיך געגעבען א גלעט איבער'ן פערדעל:

— דאס שענסטע און גלייכסטע פון ווילנע זענען טאקי איהרע קרומע און מיאוס'ע געסלעך, מיט איהרע יודישע יודען!..

יוסף זעלקאוויטש.

„סולל-בונה" האט אין אקטאבער בעשעפטיגט 3,077 ארבייטער.

ירושלים. (א.י.ק.) פון דעם לעצטען בעריכט פון „סולל-בונה" צו דער היגער ציוניסטישער עקזעקוטיווע איז צו זעהען, אז דעם 1-טען אקטאבער זענען ביי פערשידענע בוי-ארבייטען פון דער ארבייטער-ארגאניזאציע געווען בעשעפטיגט 3.077 ארבייטער. פון זיי: 1.040 — ביי געביידען און 1.487 — ביי וועגען און שאסעען.

אין פערלויף פון מאנאט סעפטעמבער האט דער „סולל-בונה" דורכגעפיהרט ארבייטען אין ווערט פון 81.724 פונט, פון זיי: 14.510 פונט פאר געזעלשאפטליכע ארבייטען און 17.214 פונט פאר געביידען. אין דעם האבען זיך בעטייליגט: חיפה — מיט 17.550 פונט, תל-אביב — מיט 9.884 פונט און ירושלים — מיט 8.440 פונט.

נייער פאָלקסבלאַט
21. נאָוועמבער 1926

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
21. נאָוועמבער 1926

21
זונטאָג
טו
כסלו תרפ"ז

נאָוועמבער
זון-אויפגאַנג 6.13
זון-אונטערגאַנג 4,27
לענג פון טאָג, 11

קאָנטראָל-פערזאַמלונגען.

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 22-טען נאָוועמבער קומען פאָר די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פון די קאַטעגאָריעס A, C, C1 פון די פערזאָנען, וועלכע האָבען זיך צוליב פערשידענע סיבות נישט געשטעלט צו די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען אין 1925

די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען וועלען פאָרקומען לויט'ן פאָלגענדען סדר:

יאָהרגאַנג 1890.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות O, P, R, S, T, U, W, Z.

יאָהרגאַנג 1893

(לעשנאָ 9) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Wt–Wi

דינסטאָג, – Z

יאָהרגאַנג 1894.

(קאָנסטאַנטינער 62) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Szy-Szo

דינסטאָג, – T, U.

יאָהרגאַנג 1895.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות K, L.

דינסטאָג, – M, N, O, P.

יאָהרגאַנג 1898.

(סקלאַדאָוואָ 40) די, וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן די אותיות Szy-Szo

דינסטאָג, – T, U.

יאָהרגאַנג 1897.

(קאָנסטאַנטינער 81) די וואָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן:

דינסטאָג – A, B, C, D, E.

צו די פערזאַמלונגען דאַרף מען זיך מעלדען פונקט 9 א זייגער אין דערפריה מיטנעמענדיג מיט זיך דאָס מיליטער-ביכעל מאָביליזאַציאָנס-קאַרטע און אַנדערע מיליטער-דאָקומענטען. די, וועלכע וועלען זיך נישט שטעלען וועלען שטרענג בעשטראָפט ווערען.

רשימות פון די יאָהרגענג: 1906, 1905 און 1904.

אַלע מענער, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1906

און אויך 1905 און 1904, וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט אַריינגעצויגען געוואָרען אין די פאָבאָר-רשימות, אָדער זענען נאָך נישט געשטאַנען פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע דאַרפען זיך פערזענליך מעלדען צו די רשימות אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליציאישען ביוראָ אויף טראַוגוטאַ 10 אין די שעה'ן פון 8 אין דערפריה ביז 3 נאָכמ. שבת – פון 8 ביז האַלב 2.

יאָהרגאַנג 1906.

מאָרגען ד. 22. די, וועמענס פאַמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות Gi ביז Go.

דינסטאָג-G ביז'ן סוף, Ha ביז He

„לאָקאַטאָר"

נעמאָרעו איינגעלאַדענט דורכ'ן וויצע-פּרעמיער באַרטעל אויף א קאָנפערענץ.

(–) אין שייכות מיט דער אַקציע פון פעראיין-„לאָקאַטאָר" ביי דער רעגירונג וועגען שטיצען די בוי-אַרבייט אין לאָדז, האָט דער וויצע-פּרעמיער באַרטעל איינגעלאַדען א דעלעגאַציע פון „לאָקאַטאָר" צו קומען קיין וואַרשאַ אויף א קאָנפערענץ אין פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט.

בערויבט א יודישע פאַמיליע.

געפונדען די שטוב-מענשען – געשטאָכען דעם בעל הבית – פערשפּאַרט אין א קעלער – צוגערויבט געלד, ציהרונג און טייערע חפצים.

( ) היינטיגען פרייטאָג-צונאַכטס, אַרום 5 א זייגער, האָבען באַנדיטען אויסגעפיהרט א דרייסטען רויב-אָנפאַל אויף דער יודישער פאַמיליע בלומענצווייג אין פאָלוואַרק ברוס עטליכע קילאָמעטער הינטער לאָדז.

אין דעם דערמאָנטען פאָלוואַרק איז זייט לאַנגע יאָהרען פערוואַלטער דער יוד לייזער בלומענצווייג, וועלכער איז היינט אַלט 64 יאָהר.

פרייטאָג אין אָווענד, ווען לייזער בלומענצווייג צוזאַמען מיט זיין פרוי פעסע און זוהן משה זענען געזעסען ביים טיש און געגעסען, האָבען זיי פּלוצלינג דערהערט א האַסטיגען קלאַפּען אין טיר. בלומענצווייג איז צוגעגאַנגען עפענען, מיינענדיג, אַז עמיץ איז צו איהם געקומען צוגאַסט.

פאַר זיינע אויגען זענען אָבער געבליבען שטעהן עטליכע פערשוינען אַנגעטאָן אין שוואַרצע מאַסקעס און בעוואָפענט מיט מעסערס און רעוואָלווערן.

בלומענצווייג האָט אויפגעהויבען א געשריי. אָבער די באַנדיטען האָבען זיך אויף איהם געוואָרפען און געדראָהט צו דער'הרג'ענען איהם אויפ'ן אָרט, אויב ער וועט נישט בלייבען שטיל.

פרוי פעסע בלומענצווייג און דער זוהן משה האָבען, דערזעהענדיג די געפאַהר, געוואָלט אַרויסשפּרינגען דורכ'ן פענסטער. זיי האָבען דעריבער שנעל פערלאָשען די שבת-ליכט, וועלכע האָבען געברענט אויפ'ן טיש, און זיך געלאָזט צו די פענסטער. די באַנדיטען האָבען אָבער אויך זיי פערהאַלטען, אַלעמען געבונדען מיט שטריק און אַראָב געוואָרפען אין קעלער, וואָס געפינט זיך אונטער דער וואוינונג.

בעת'ן אַראָבוואַרפען זענען די ראַנענצווייג'ס פערוואונדעט געוואָרען מיט מעסערס.

כדי די געבונדענע זאָלען נישט קענען אַרויס פון קעלער האָבען די באַנדיטען אַרויפגעשטעלט אויף דער קעלער-טיר פעסער מיט שטיינער.

ערשט דאַן האָבען די באַנדיטען דורכגעזוכט אין אַלע ווינקעלעך און צוגערויבט 500 זלאָטעס מזומן, עטליכע צענדליג רוסישע גאָלד-רובעל. פערשידענע ציהרונג און מלבושים.

פערפּאַקענדיג דאָס צוגערויבטע אין זאַק זענען די באַנדיטען אַנטלאָפען אין אַן אומבעוואוסטער ריכטונג.

ערשט מיט 3 שעה נאָכ'ן אָנפאַל, האָט דער זוהן משה בלומענצווייג, א דאַנק זיין שטאַרקער פיזישער אַנטוויקלונג בעוויזען זיך אַרויסצורייסען פון דער שטריק און ער האָט אויפגעהויבען די קעלער-טיר, אַראָבוואַרפענדיג די פעסער.

דער יונגער בלומענצווייג איז באַלד צופוס אַריינגעלאָפען קיין לאָדז און געמאָלדען וועגען דעם אָנפאַל דעם 4 טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, פון וואַנען ס'זענען באַלד אַרויסגעפאָהרען אויפ'ן אָרט פּאָליציי-פאָרשטעהער.

גלייכצייטיג איז אויך אַרויסגעפאָהרען אויפ'ן אָרט די פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט ערטיילט הילף די פערוואונדעטע מאַן און פרוי בלומענצווייג.

אין משך פון נעכטיגען טאָג האָט שוין די פּאָליציי אַרעסטירט איניגע פערדעכטיגע פערשוינען, אויף וועלכע ס'איז פאַראַן א חשד, אַז זיי האָבען אויסגעפיהרט דעם רויב-אָנפאַל.

א שרעקליכער מאָרד.

אַרויסגענאַרט פון לאָדז, כדי איהם צו דער'הרג'ענען.

דער מאָרד איז אײַנגעהילט אין א סוד.

(8) דער לאָדזער איינוואוינער אַנטאָני אָרגאַן, 24 יאָהר אַלט, האָט מיט עטליכע טעג צוריק בעקומען א בריף, אין וועלכען ס'איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז זיין פעטער יוזעף, וועלכער וואוינט אין דאָרף שאַרלעיקאַ, האַלט ביים שטאַרבען און דעריבער זאָל ער, דער זוהן שנעל אַהיימקומען זיך מיט איהם געזעגענען.

אַנטאָני איז שנעל אַהיימגעקומען, אָבער צו זיין פערוואונדערונג, האָט ער געטראָפען דעם פעטער פולקאָם געזונט. ס'האָט זיך דעריבער אַרויסגעוויזען, אַז דער בריף איז פון עמיצען געשיקט געוואָרען, כדי דעם זוהן איבערצושרעקען.

מיט א טאָג שפּעטער איז עפּעס אַן אומבעקאַנטער צוגעקומען צום פענסטער פון אָרגאַן'ס שטוב און אַרויסגערופען אַנטאָני'ן, וועלכער האָט זיך שוין געגרייט צוריקצופאָהרען קיין לאָדז.

אויפ'ן רוף איז אַנטאָני אַרויס. אָבער אין עטליכע מינוט אַרום האָבען די עלטערן דערהערט 4 מאָל אויפשיסען פון א רעוואָלווער, באַלד זענען די עלטערן אַרויס, און אויף אַן ערך 40 מעטער ווייט פון הויז, האָבען זיי געטראָפען ליגען זייער זוהן א דערשאָסענעם אויף פּויס.

וועגען דעם געהיימניספולען מאָרד פיהרט די פּאָליציי אַן אויספאָרשונג. דערווייל איז אַרעסטירט געוואָרען א געוויסער זאַקאָנטשיק.

4 יאָהר טורמע פאַר פערשפּרייטען פאַלש געלד.

(–) מיט א צייט צוריק האָט דער אויספאָרשונגס-אַמט אַנטדעקט א פאַבריק פון פאַלשע באַנקנאָטען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט די פּאָליציי אַרעסטירט אויף בושעווינער 23 א געוויסען קאַסאַקער און אויף נאַפּיור קאָווסקא-גאַס 9 – די געוויסע ניימאַרק און ראָזענבלום.

נעכטען זענען די 3 בעשולדיגטע געווען אָנגעקלאָגט דורכ'ן קריזו-געריכט און עס זענען פאַר'משפּט געוואָרען: קאַסאַקער, ניימאַרק און ראָזענבלום צו 4 יאָהר טורמע און צו פערלירען די רעכט.

איינשלעפער „אַרבייטען" אויף די צוגען.

בערויבט א לאָדזער סוחר.

(–) דער לאָדזער איינוואוינער פּראַנצישעק פלוטשעננִיק איז אין צוג, וואָס איז געגאַנגען צווישען פּויזען און לאָדז איינגעשלעפט געוואָרען פון נישט ענט-דעקטע פּערזאָנען, וועלכע האָבען ביי איהם צוגעגנב'עט 10,300 זלאָטעס און 500 דאָלאַר.

ערשט הינטער לאָדז האָט זיך ה' פ. איבערגעוועקט און דערזעהן, אַז ער איז בערויבט געוואָרען. ה' פ. דערמאָהנט זיך נאָר, אַז ביי קאַליש זענען אין קופּע אַריין עטליכע עלעגאַנטע הערען און דאַמען, וועלכע האָבען געפיהרט א געשפּרעך אויף פּויליש.

די פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג.

די דאָנערשטאָג'דיגע זיצונג פון שטאָט-ראַט.

אויב אויף דער דאָנערשטיגער זיצונג פון שטאָט-ראַט האָבען עטליכע ראַטמענער נישט בעקומען קיין קלעפּ, איז עס נאָר געווען א דאַנק דער שנעלער אָריענטאַציע פון שטאָט-ראַט פּרעזעס פּיכנאַ, וועלכער האָט דערפיהלענדיג די געפאַהר איבערגעריסען די זיצונג און די רעכטע ראַטמענער האָבען זיך שנעל אָפּגעטראָגען אַהיים.

ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען אַנערקענען א 13. פּענסיע פאַר די שטאָטישע אַנגעשטעלטע און אַרבייטער. די מעהרהייט האָט נאָר געוואָלט געבען די אַרבייטער 1 וואָך גראַטיפיקאַציע, בעת די מינדערהייט האָט פערלאַנגט פאַר די אַרבייטער, אַזוי גוט ווי פאַר די אַנגעשטעלטע 1 חודש–גראַטיפיקאַציע. צוליב דעם איז ענטשטאַנען דער טומעל אויף דער גאַלעריע, וועמענס בעזוכער האָבען זיך געגרייט צו דעם דאָזיגען „קאָנצערט". דער פּונקט איז איינגאַנצען נישט אָפּגעשטימט געוואָרען, ווייל דער פּרעזעס האָט געשלאָסען די זיצונג.

באַלד אין אָנהויב פון דער זיצונג שטעלט ראַטמ. ביאַלער, א גאַנצע רייה קיצעלדיגע פראַגען, למשל: צי וואָלט דער מאַגיסטראַט נישט אַרויסגעגעבען נאָך א בראָשור וועגען דער עלעקטראָווניע וואָס גיט דעם עגין אַנ'אַנדער בעלייכטונג, ווי דער מאַגיסטראַט וויל און נאָך אַנדערע פראַגען.

ראַטמ. האָלענדערסקי פרעגט וואָס פאַר א שטעלונג האָבען די פאָרשטעהער פון מאַגיסטראַט און דער טראַמוואַי דירעקציע וועגען דער העכערונג פאַר די טראַמוואַי-אַנגעשטעלטע.

וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי ענטפערט, אַז די מאַגיסטראַט-פאָרשטעהער האָבען דערצו א גינסטיגע שטעלונג.

אויף דער זעלבער זיצונג האָט ראַטמ. האָלענדערסקי אין נאָמען פון דער „פּועלי-ציון" - פראַקציע פריי-.געטראָגען א דרינגענדען פאָרשלאָג אַז דער שטאָט-ראַט זאָל פּראָטעסטירען געגען פּרעסע-דעקרעט און פערלאַנגען איהם צוריקצוציהען.

יוסף אוריסאָן ז"ל.

(–) היינט 10 פריה וועלען צום 3. יאָהר-צייט פון געוועזענעם פאָרזיצער פון היגען ציוניסטישען-קאָמיטעט יוסף אוריסאָן (בן אורי) ז"ל וועלען זיך אין ציוניסטישען קאָמיטעט (ציגעל גאַס 4) צוזאַמענקומען זיינע פריינד און פערעהרער. פון דאָרט וועלען זיי אַרויספאָהרען אויפ'ן בית-עולם, ווי ס'וועט פאָרקומען א הזכרה.

ווענע-עקזעקוציעס.

מען דאַרף פריהער מודיע-זיין

(-) די פינאַנץ-מאַכט איז מודיע, אַז לויט די נייע פאָרשריפטען מוז מען 14 טאָג פאַר'ן אויספיהרען אַן עקזעקוציע פאַר פערלענגטע שטייערן, וועגען דעם מודיע-זיין דעם שולדיגען.

יוסף אוריסאָן ז"ל.

צו זיין היינטיגען 3 יאָהר-צייט.

ציוניסטען און סתם יודען, פריינד און בעקאַנטע וועלען זיך היינט פריה טרעפען ביי דעם קבר פון אונזער טייערען חבר יוסף בן-אורי ז"ל, וואָס איז אוועקגעריסען געוואָרען פון אונז אין די בעסטע יאָהרען פון זיין לעבען. און האָט אונז איבערגעלאָזט אַליין אין מיטען דער ציוניסטישער אַרבייט. צעהנדליגער יאָהרען איז ער געשטאַנען אויף דער וואַך אַלס געטרייער סאָלדאַט און געהיטען מיט זיין כח די גאַנצקייט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און אונערמידליך געשעפּט און געטראָגען אַלע שווערע לאַסטען... ווער האָט איהם נישט געקענט ביי אונז אין לאָדז דעם איידעלען מענש און הייסען יוד מיט זיין ווארים הארץ? אַלס ציוניסטישער חבר און טאָג-אַרבייטער פאַר אונזער נאַציאָנאַלען געדאַנק און אונזער בעוועגונג. גאַנץ פערשיידען און אונערמידליך מיט דער גרעסטער אָנשטרענגונג און ענערגיע פלעגט ער פון זיין אַלטעגליכע ציוניסטישע אַרבייט.

אַלץ איז ביי איהם געווען הייליג און א חוב. ווען עס האָט נאָר געבראַכט נוצען דעם ציוניסטישען אידעאַל, ער פלעגט זיין דער גליקליכסטער אין דער וועלט, ווען ס'איז איהם געלונגען צו זאַמלען פיל געלד פאַר אונזער זאַך. אין ווער שמועסט נאָך, אַז אַלס גבאי אין „אהל-יעקב" ווען ער איז געשטאַנען ביי דעם ספר און האָט געריגען וועלכע עס איז געווען, וואָס ער האָט זיי געקענט מאַכען א פינף-זעקס מי שבירך'ס און בעקומען גרעסערע סומען פאַר ציוניסטישע צוועקען – דאָס איז געווען ביי איהם דער גרעסטער עונג-שבת. און אַזוי האָב איך איהם געקענט ווערענד דער גאַנצער צייט פון זיינער ציוניסטישער טעטיגקייט ביז צו דעם לעצטען אויגענבליק פון זיין לעבען. און ווי שווער איז דאָס צו פערלירען אַזאַ טייערען חבר. וואָס האָט נישט איבערגעלאָזט קיין גלייכען אין אונזער אַרבייט, און ווען מיר וועלען ווירקליך צוהערען זיין אָנדענקען אין דעם טאָג פון זיין דריטען יאָהרצייט, מוזען מיר אַליין זיינע ציוניסטישע חברים זיך נעהמען צוריק צו די אַרבייט, אָנהויבען נאָך אויפסניי און געהען אין זיינע וועגען. און מאַכען די אַלטעגליכע ציוניסטישע אַרבייט אַזוי ווי ער. נישט זוכען קיין ווייכע בענקלעך און העכערע ערטער... נאָר בלייבען געטריי דעם ציוניסטישען אידעאַל און שטאַרקען די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע. און זאָלען די יודען וואָס דרעהען זיך אין גאַס און זוכען נאָר פּרעטענציעס צו א יוד, און צו ארץ ישראל שטעלען זיך אין די ציוניסטישע רייהען און מיטאַרבייטען מיט אונז פאַר דעם אויפבוי פון אונזער לאַנד.

דורך דעם וועלען מיר אַלע ערפילען דעם וואונש פון אונזער אונפערגעסליכען חבר. זאָלען מיר אַלע געדענקען אַז מיר זענען טאַקע ציוניסטען און מיר האָבען ב"ה א וואַד מיט נייע חברים, און מיר האָבען א „אהל-יעקב" מיט נייע גבאים נאָר קיין יוסף בן אורי ז"ל האָבען מיר נישט מעהר.

יצחק גוטרמן.

לאָדז ט"ו כסלו תרפ"ז.

ווערסלען

פון אימפּאָרטערען הערען שוין אָנגענומען אין באַנק-פּאָלסקי.

(–) ביז-איצט פלעגט די „באַנק-פּאָלסקי" נישט אָננעהמען אויף דיסקאָנטאָ די וועקסלען פון אַחריר-אימפּאָרטערען, ווייל זיי ברענגען סחורות אָדער רויה שטאָפען פון אויסלאַנד.

דאָס איז געווען אַזאַ מין רעפּרעסיע געגען די סוחרים, וועלכע שטיצען נישט די היימישע פּראָדוקציע.

איצט האָט „באַנק-פּאָלסקי" שוין אָנגענומען אַנ'אַנדערע שטעלונג לגבי די אימפּאָרטערען און זייערע וועקסלען ווערען שוין אָנגענומען.

סקאַנדאַליעזע געשעהענישען אין דער קראַנקען-קאַסע

ערקלערונגען פון פּרעזעס פון דער קראַנקען-קאַסע און פון פּרעזעס פון דאָקטוירים-קאַמער

(אינטערוויוען ספּעציעל פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט").

די לעצטע געשעהענישען אין דער קראַנקען-קאַסע, וועגען וועלכע מיר האָבען אויספיהרליך געשריבען, האָבען אויפגערודערט די גאַנצע שטאָט. כדי דער ענין זאָל ווערען אינגאַנצען גענוי אויפגעקלעהרט און כדי מיטצווירקען צו מאַכען אַ סוף צו די סקאַנדאַליעזע אונאָרדנונגען האָבען מיר זיך געווענדעט צו דעם אָנפיהרער פון דער דאָקטוירים-קאַמער און צום פּרעזעס פון דער קראַנקען-קאַסע, וועלכע האָבען אונז גענוי אינפאָרמירט וועגען די צוויי בעדויערענסווערטע פאַלען. וואָס זענען די גאָר-לעצטע צייט פאָרגעקומען אין דער קראַנקען-קאַסע.

דער פאָרזיצער פון דער קראַנקען-קאַסע קאַלושינסקי

האָט גערן אונז געגעבען ענטפערען אויף אונזערע געשטעלטע פראַגען און אויך אונז געגעבען עטליכע זעהר נוצליכע אָנווייזונגען פאַר דעם כלל פערזיכערטע:

— צי וואָלט איהר נישט ה' פּרעזעס בעוואָלט, אונז געבען ערקלעהרונגען בנוגע די 2 טויט-פאַלען, וואָס האָבען לעצטענס פּאַסירט אין דער קראַנקען-קאַסע, און פאַר וועלכע מ'לעגט אַרויף די שולד אויף דער קראַנקען-קאַסע גופא?

— אדרבא, איך בין זעהר צופרידען, ווען איהר וועט קענען די עפענטליכקייט בערוהיגען און גענוי אויפקלעהרען וועגען וואָס ס'האַנדעלט זיך.

קודם-כל דער פאַל מיט דער

קימפּעטאָרין.

די 33 יעהריגע אַלעקסאַנדראַ מאַקסאַלאַן, וועגען וועלכען איהר האָט געשריבען אין לעצטען נומער פון אייער צייטונג, דער ענין איז ווירקליך אַ סקאַנדאַליעזער, אָבער די שולד ליגט אויף דער אַקושערקע פּרימאַס, וועלכע מיר האָבען ווי געהעריג בעשטראָפט, און אויך אויף דעם לייטער פון קימפּעטאָרין-קליניק אויף באַרוטאָוויטש-גאַס, ד"ר פאַלאַקאָווסקי.

אין אַ צווייטען טאָג קומט צו אונז אַ פאַרזיכערטער מאַקסאַלאַן מיט אַ געשריי, אַז זיין פרוי איז געשטאָרבען צוליב דער קראַנקען-קאַסע. מיר האָבען אָנגעהויבען אויסצופאָרשען דעם ה' מ. און ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַט וואָס, די פרוי מ. האָט אָנגעהויבען צו געבוירען און צו איהר איז אַרויסגערופען געוואָרען די אַקושערקע פּרימאַס און אַ דאָקטאָר פון דער קימפּעטאָרין-פּאַגאַטאָוויע, דער דאָקטאָר האָט גלייך ערקלערט, אַז דער געבורט וועט זיין אַ שווערער און קען געדויערען 2 טעג, ער האָט דעריבער אָנגעזאָגט דער אַקושערקע, אַז אויב זי וועט בעמערקען, וועלכע ס'איז ענדערונגען זאָל זי תיכף אַרויסרופען אַ דאָקטאָר?

ס'איז אַוועק 2, 3 און 4 טעג, די אַקושערקע האָט קיין דאָקטאָר נישט גערופען און אַלץ בערוהיגט די הויז-מענשען, אַז אַלץ איז אין אָרדנונג און דער געבורט וועט אַ לאַדע מינוט פאָרקומען. ערשט אויפ'ן פינפטען טאָג ווען די שטוב-מענשען האָבען געצוואונגען דערצו די העבאַמע האָט זי אַרויסגערופען אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט פאַראָרדענט די פרוי מ. תיכף צו נעמען אין שפּיטאָל און מאַכען אַן אָפּעראַציע, די אָפּעראַציע איז געמאַכט געוואָרען. דאָס קינד איז געווען טויט און די מוטער איז אין זעקס שעה אַרום געשטאָרבען.

דאָס איז דער ספור המעשה, זאָגט ה' קאַלושינסקי. איהר פאַרשטעהט דאָך, אַז מיר, וואָס זיצען דאָ, האָבען דאָך נישט קיין אַהנונג, וואָס עס טוט זיך אָט ביי יעדען קראַנקען בעזונדער. ערשט ווען מיר האָבען אויסגעהערט די ערקלערונגען פון דער פאַרשטאָרבענערס מאַן, האָבען מיר אָנגעהויבען אַן אויספאָרשונג. מיר האָבען נאָך דעמזעלבען טאָג אַרויסגערופען די אַקושערקע פּרימאַס, וועלכע האָט אונז פאָרגעשטעלט אַ בריף פון דעם לייטער פון דער קימפּעטאָרין-קליניק אויף באַרוטאָוויטש ד"ר פאַלאַקאָווסקי, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז ווען מ'האָט די קימפּעטאָרין מאַקסאַלאַן געבראַכט אין קליניק, האָט דאָס קינד אין איהר נאָך געלעבט, דער געבורט איז געווען אַ לאַנג-דויערנדער. די קימפּעטאָרין האָט געהאַט 38,4 היץ. ווען מ'האָט דאָס קינד אַרויסגעצויגען מיט צוואַנגען איז עס שוין געווען טויט. די קימפּעטאָרין האָט דערנאָך בעקומען אַ בלוט-שטורץ פון וואָס זי איז געשטאָרבען.

אויף אַזאַ אופן האָט ד"ר פאַלאַקאָווסקי אינגאַנצען אָראָפּגענומען די שולד פון דער אַקושערקע, ווייל ער האָט ערקלערט, אַז דאָס קינד האָט געלעבט, בילא מ'טרעפען דאָך פאַלען ווען קימפּעטאָרינס שטאַרבען.

אָבער ביי דער ווייטערדיגער אויספאָרשונג האָבען מיר זיך דערוואוסט, אַז דער מאַן פון דער פאַרשטאָרבענער האָט שוין דעם גאַנצען ענין איבערגעגעבען אין געריכט און, אַז ער האָט בעקומען נו, דעמזעלבען ד"ר פאַלאַקאָווסקי אַ גאַנץ אַנדערע צייגניש: ד"ר פאַלאַקאָווסקי שטעלט פעסט אין זיין בריף צום געריכט, אַז ווען מ'האָט די קימפּעטאָרין געבראַכט אין קליניק האָט שוין דאָס קינד אין איהר נישט געלעבט, ס'האָט שוין געפוילט און אויך די אינגעווייטען פון דער קימפּעטאָרין האָבען שוין געפוילט. די אָפּעראַציע איז דורכגעפיהרט געוואָרען, אָבער נאָך עטליכע שעה איז די קימפּעטאָרין געשטאָרבען.

זעהענדיג אַזאַ מעשה, האָבען מיר פאַרשטאַנען, אַז ד"ר פאַלאַקאָווסקי האָט געוואָלט מיט זיין בריף צו דער קראַנקען-קאַסע ראַטעווען די אַקושערקע, מיר האָבען אָבער בעשלאָסען, די אַקושערקע צו בעזייטיגען תיכף פון דער אַרבייט, וואָס מיר האָבען אויך געטון,

דאָס איבעריגע לאָזען מיר איבער פאַר'ן געריכט. די הנהגה פון ד"ר פאַלאַקאָווסקי האָבען מיר איבערגעגעבען צו ענטשיידען דעם דאָקטוירים-קאַמער. ווי איהר זעהט, איז נישט נאָר מיר האָבען געמאַכט אַ שווייג, ווי איהר האָט געשריבען, נאָר מיר האָבען די אַקושערקע אַרויסגעוואָרפען פון דער אַרבייט.

דערצו האָט אונז דער פּרעזעס איבערגעגעבען אַן אָפּשריפט פון ד"ר פאַלאַקאָווסקי'ס ביידע בריף.

איצט וואָס איז נוגע דער פאַל מיט

פרוי פּרעסמאַן.

איך בין נישט קיין דאָקטאָר, אָבער ווי מיך האָבען אינפאָרמירט דער הויפּט-דאָקטאָר פון דער קר.-קאַסע ד"ר קלושינסקי און אַנדערע דאָקטוירים, האָט דער צווייטער דאָקטאָר וואָס איז געווען ביי דער קראַנקער געמוזט שוין שטעלען אַ ריכטיגען דיאַגנאָז און טאַקע צוליב דעם איז געווען די פאַרשטענדיגונג, נאָך איינס וויל איך אויך זאָגען, אַז נישט קוקענדיג אויף דעם וואָס ד"ר פּייוולאָוויטש שרייבט אין זיין בריף, אַז ער האָט אויף דער צייגניש צו דער 3-טער לעטשניצע אויפגעשריבען, אַז די קראַנקע מוז אָפּגעפיהרט ווערען אין שפּיטאָל, ווייסען מיר. אַז אַזאַ אויפשריפט איז נישט געווען. איבעריגענס האָט קיינער פון די אָנגעשטעלטע דעם צעטעל פון ד"ר פּייוולאָוויטש נישט געוויזען.

די אָנגעשטעלטע פון דער דריטער לעטשניצע האָבען אַזויפיל געזינדיגט, וואָס זיי האָבען זיך מיט דעם פאַל נישט ווי געהעריג פאַראינטערעסירט און דערפאַר זענען זיי בעשטראָפט געוואָרען. געגען דעם שאָפער פירען מיר אַ בעזונדערע אויספאָרשונג.

מיר, זאָגט ה' קאַלושינסקי, קענען נאָר רעגירען דעמאָלט ווען מיר דערוויסען זיך וועגען קלולות, ביי אונז איז פּרינציפּיעל אַלץ אין בעסטען אָרדנונג אויפגעשטעלט.

דער פּרעזעס פון דער לאָדזשער דאָקטוירים-קאַמער

איינער פון די בעדייטענדסטע דאָקטוירים, געהערט נישט צו דער קר.-קאַסע, אָבער האָט צו איהר אַ פּאָזיטיווע שטעלונג. ער ערקלערט אונז:

בנוגע דעם פאַל פון דער קימפּעטאָרין וויל איך נאָך גאָרנישט זאָגען, ווייל מיר האָבען נאָך דעם פאַל נישט בעטראַכט. וואָס שייך דעם פאַל מיט פרוי פּרעסמאַן זעהען מיר ווירקליך נישט די שולד פון די דאָקטוירים: ערשטענס זענען דאָס געווען דאָקטוירים פון דער פּאַגאַטאָוויע, וועמענס אויפגאַבע ס'איז צו געבען בלויז ערשטע הילף. נאָך דערצו, אַז די פּאַגאַטאָוויע פאָהרט אַרויס אין פאַרלויף פון איין נאַכט צו 30 פאַלען. ס'איז דאָ מאַנכע פאַלען ווען דער קראַנקער געפינט זיך אין שפּיטאָל, עס בעהאַנדלען איהם עטליכע דאָקטוירים און מ'קען נישט אַזוי שנעל שטעלען דעם דיאַגנאָז. ווי איך ווייס איז אין דעם פאַל געווען נאָך דער אומשטאַנד, וואָס פרוי פּרעסמאַן האָט שוין פון לאַנג געליטען און זיך געהיילט ביי ד"ר מ. אויף גאַלשטיינער דעריבער האָט דער דאָקטאָר פון פּאַגאַטאָוויץ געקענט אין דער ערשטער מינוט מיינען, אַז דאָס איז אַן אַנפאַל פון גאַלשטיינער.

צוליב דעם אַלעם האָט די דאָקטוירים-קאַמער געענטפערט דער קראַנקען-קאַסע, אַז זי זעהט נישט די שולד פון די דאָקטוירים.

די פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע האָט דערנאָך אָנגענומען אַ בעשלוס, אַז מיר האָבען צו לייכט בעהאַנדעלט די פראַגע פון דער שולד פון די דאָקטוירים, צוליב דעם האָבען מיר אַרויסגעשיקט אַן ענערגישען פּראָטעסט צו דער פערוואַלטונג און ווייטער בעטאָנט, אַז מיר זעהען נישט די שולד פון די דאָקטוירים.

אמת, זאָגט דער פּרעזעס פון דער דאָקטוירים-קאַמער. אין דער פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע זענען נישט פאַרהאַן קיין דאָקטוירים, זיי האָבען געקענט מיינען, אַז די דאָקטוירים זענען שולדיג, אָבער דער הויפּט-דאָקטאָר ד"ר קלושינסקי, ער האָט דאָך געדאַרפט ערקלעהרען דער פערוואַלטונג. אָבער דאָ בעשטעטיגט זיך די אַלגעמיינע מיינונג פון די לאָדזשער דאָקטוירים, אַז די הייל-לייטונג אין דער קראַנקען-קאַסע געפינט זיך נישט אין קיין ענטשפּרעכענדע הענד.

— און איך מוז זאָגען דעם אמת, איך פאַרשטעה נישט די פּאָליטיק פון דער פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע, וועלכע בעמיהט זיך ביי יעדער געלעגענהייט צו דיסקרעדיטירען די דאָקטוירים, זיי פאַרטרייבען דאָך דאָס צוטרוי פון די פאַרזיכערטע צו דער קראַנקען-קאַסע און גראָבען אונטער זייער אייגענע עקזיסטענץ.

ה' יהושע פּרעסמאַן

דער מאַן פון דער פאַרשטאָרבענער חוה פּרעסמאַן שיקט אונז צו אַ בריף, אין וועלכען ער דערצעהלט, אַז פון דעם אַרויסרופען די פּאַגאַטאָוויע ביז'ן קומען האָט געדויערט 3 שעה, ווען ער האָט זיך דערויף בעקלאָגט, האָט מען איהם געענטפערט, אַז אויב עס געפעלט איהם נישט האָט ער אַ ברירה צו פאַרקלאָגען די פּאַגאַטאָוויע אין דער צענטראַלע. ווייטער שרייבט ה' פ., אַז דער צווייטער דאָקטאָר פ. האָט די פרוי אינגאַנצען נישט אונטערזוכט. ערשט דער פּריוואַט-דאָקטאָר ה' פייוולאָוויטש האָט געטון, וואָס ער האָט געקאָנט. ה' פּרעסמאַן שרייבט ווייטער, אַז זיין טאָכטער האָט דעם אָנגעשטעלטען פון דער קראַנקען-קאַסע געוויזען די שפּיטאָל קוואַליפיקאַציע פון ד"ר פייוולאָוויטש, נישט קוקענדיג אויף דעם איז ערשט געשיקט געוואָרען אַ דאָקטאָר 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

בעשטעלען אַ דאָקטאָר דורכ'ן טעלעפאָן

ווען דער דאָקטאָר דאַרף קומען צום קראַנקען נאָכ'ן בעשטעלטען וויזיט

יעדער פאַרזיכערטער האָט רעכט צו פאַרלאַנגען דעם דאָקטאָר, וואָס ער וויל.

אינטערוויוענק פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ביים פּרעזעס פון קראַנקען-קאַסע קאַלושינסקי.

— מיר האָבען אויסגענוצט די געלעגענהייט בעת אונזער געשפּרעך מיט'ן פּרעזעס פון דער קראַנקען-קאַסע ה' קאַלושינסקי און ביי איהם אינטערוויוירט וועגען אַ גאַנצע רייהע שיקאַנעס, וואָס די פאַרזיכערטע האָבען אויסצושטעהען מצד דער אַדמיניסטראַציע און אין די בעזונדערע בעאַמטע. מיר האָבען געפרעגט:

— צי וואָלט נישט מעגליך געווען, אַז ווען מ'דאַרף אַ דאָקטאָר אַ היים, זאָל מען נישט דאַרפען אָפּשטעהן צו עטליכע שעה, נאָר דאָס ערלעדיגען טעלעפאָניש?

— זעלבסטפאַרשטענדליך, זאָגט דער ה' פּרעזעס, צו וואָס זענען דאָ טעלעפאָנען, יעדער לייטער אין יעדער לעטשניצע איז מחויב אָנצונעהמען טעלעפאָנישע בעשטעלונגען אויף וויזיטען, דערביי מוז אָנגעגעבען ווערען דער נומער פון די מיטגלידס-ביכלעך, מ'קען אָפּזאָגען אַזעלכע בעשטעלונגען, ווען די קאַטאַסטראָפישע בעדינגונגען זענען אַזעלכע, אַז מ'הערט נישט דורכ'ן טעלעפאָן, אָדער דער אַפּאַראַט איז צושאַנדען.

מיר אינטערוויוענירען ווייטער:

— צי וואָלט נישט מעגליך געווען, אַז ווען מ'בעט אַ דאָקטאָר זאָל ער קומען וואָס פריהער און נישט ערשט אַרום 7 אָדער 8 אין אָוונט, ווי דאָס איז געוועהנליך.

— אויף דעם ערקלעהר איך אייך. אַלע וויזיטען, וואָס ווערען געמעלדעט פאַרמיטאָג, מוזען ערלעדיגט ווערען דורך דעם דאָקטאָר הכסטענס ביז 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

ליידער, האָב איך מיך דערוואוסט ווי דאָס איז געווען אין פאַל פרוי פּרעסמאַן), אַז אַנשטאָט דער דאָקטאָר זאָל קומען נאָך די צעטלען 10 אַ זייגער, קומט ער ערשט אַרום 12. מיר וועלען איצט אויף דעם אַכטונג געבען.

און וואָס איז מיט'ן פרייען אויסוואַהל פון דאָקטוירים?

יעדער פאַרזיכערטער האָט דאָס רעכט צו פאַרלאַנגען דעם דאָקטאָר וועלכען ער וויל, נאַטירליך פון די, וואָס געפינען זיך אין דער לעטשניצע, אַן'אויסנאַהם איז דער ווען דער דאָקטאָר, וועלכען מ'חיל האָט שוין זיין פולע צאָהל וויזיטען.

מיר ווייסען אויך, אַז אין די אַפּטייקען איז נישט אַלץ אין אָרדנונג, אָבער מיר קענען גאָר רעגירען דעמאָלט, ווען מ'קומט אונז דערצעהלען, צום סוף שטעלען מיר די לעצטע פראַגע:

— צי ס'איז נישט מעגליך, אַז אין די לעטשניצעס זאָל זיין א ביסעל ריינער?

זעהט איהר דאָס איז שוין נישט פון אונז אָפּהענגיג. מיר האָבען נישט קיין פּאַסענדע לאָקאַלען. איצט האָבען מיר שוין בעשלאָסען צו בויען 2 גרויסע מאָדערנע לעטשניצעס אין כאָינא און באַלוט, וועלכע וועלען קאָסטען צו 2 און האַלב מיליאָן זלאָטעס, אַזוי אַרום וועלען מיר אָפּציהען די איבערלאַסטונג פון די לעטשניצעס אין צענטרום און דאַן וועלען מיר אויך די לאָקאַלען איבערענדערען.

י. ד-ן.

אמעריקאַנער הלואה פאַר לאָדז.

א נייע אָפּערטע פון אמעריקאַנער פינאַנסיסטען צום לאָדזשער מאַגיסטראַט.

(—) שוין עטליכע מאָל האָט דער לאָדזשער מאַגיסטראַט בעקומען אָפּערטען פון אויסלענדישע פירמעס, וועלכע ווילען געבען אַ הלואה אויף צו פערענדיגען די קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען.

אַלע מאָל זענען אָבער די אונטערהאַנדלונגען איבערגעריסען געוואָרען און צו קיין הלואה איז נישט געקומען.

די לעצטע טעג האָט דער לאָדזשער מאַגיסטראַט ווידער בעקומען אַן אָפּערטע, וועלכע לאָזט זיך שוין רעאַליזירען.

אַזוי האַלט עס דערביי, אַז עטליכע גרויסע אַמעריקאַנער פינאַנץ-אונטערנעהמונגען, בראָש מיט דעם וועלט-בעריהמטען יודיש-אַמעריקאַנישען פינאַנסיסט דילאָן, זאָל געבען דער לאָדזשער שטאָט-פערוואַלטונג אַ גרויסע הלואה אויף גוטע בעדינגונגען.

די סאָציאַלע הילפס-קאָמיסיע ביי דער קהלה

נעהמט אָן א זעהר כבוד'דיגען פאָרשלאַג.

(—) נעכטען איז אונטער'ן פאָרזיץ פון דאָקטאָר פליוואַצקי פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער סאָציאַלער הילפס-קאָמיסיע ביי דער יודישער קהלה.

ס'איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען פונאַנדערטיילען די 50 פונט וואָס זענען געקומען פון ענגלאַנד.

דאָקטאָר האָפמאַן ווייזט אָן, אַז ס'איז נידריגער פאַר'ן כבוד פון דער יודישער קהלה צו זיין נאָר אַ פונאַנדערטיילער פון סומען וואָס קומען פון אויסלאַנד. די קהלה האָט דערצו נישט דאָס מאָראַלישע רעכט. דאָקטאָר האָפמאַן לעגט דעריבער פאָר, אַז צו די 50 פונט זאָל די געמיינדע צוגעבען פון איהרע פאָנדען 1000 זלאָטיס.

דער פאָרשלאַג ווערט אונטערשטיצט דורך די דאָקטאָרס ווייסמאַן און זעלמאַנאָוויטש און ווערט אָנגענומען.

די קאָמיסיע האָט אויך בעשטימט, אַז די מינימום אונטערשטיצונג זאָל בעטרעפען 20 זלאָטיס און דער מאַקסימום 75 זלאָטיס.

דער גערער רבי שליט"א פאדערט אויף צו אונטערשטיצן דעם לאדזער רעטונגס-קאמיטעט.

א בריף פון האדמו"ר מגור צו די גערער חסידים אין לאדז וועגן זייער חוב זיך צו באטייליגן אין דער רעטונגס-אקציע.

פון גערער רבי'ן שליט"א איז די טעג אנגעקומען פאלגענדע ווענדונג צו די גורער חסידים אין אונזער שטאט:

ב"ה, ג' ויצא, תרפ"ז.

ידידי היקרים אנ"ש שי' לאי"ט בלודז.

שמעתי גודל הנח"ח ע"י הרעטונגס-אקציע בעירכם. לזאת אבקש שתשתתפו בזה מי [שביכלתו] עם זאוב אחד בשבוע ועכ"פ עם חצי זהב. ויהי' לכם חלק במצות רבה הזאת, כי גנ"ח גדולה מצדקה כמ"ש חז"ל.

הנני ידידכם מבהכ"מ בכ"ט

אברהם מרדכי אלטר.

אין דער איבערזעצונג לויטעט דער בריף:

ב"ה ג' ויצא, תרפ"ז.

מיינע טייערע פריינד אנשי שלומינו שי' אין לאדז.

איך האב געהערט וועגן דער גרויסער וואלטאט און וויכטיגקייט פון דער רעטונגס-אקציע אין אייער שטאט. דעריבער בעט איך אייך, אז איהר זאלט זיך באטייליגן אין דער אקציע יעדער לויט זיין יכולת, מיט א זלאטי א וואך אדער על כל פנים מיט א האלבן זלאטי וועכענטליך זאלן אלע נעמען אנטייל אין דער דאזיגער גרויסער מצוה, וואריש [גדולה] גמילת חסדים מן הצדקה ווי אונזערע חכמים האבן געזאגט.

אייער פריינד, וואס ווינשט אייך אלדאס גוטס

אברהם מרדכי אלטער.

דאס, וואס איך האב אויבען געשריבען איז פאר די, וואס קענען נישט מנדב זיין קיין גרעסערע סומען, אדער די, וואס זענען אומשטאנד צו געבען מעהר וועלען זיכער מנדב זיין מיט א ברייטער האנד און זייער שכר מן השמים וועט פאר זיי זיין א פילפאכער.

* * *

דער דאזיגער בריף איז, ווי עס איז דייטליך צו זעהן, א דרינגענדע אויפפאדערונג צו די ארטאדאקסישע קרייזען אין אונזער שטאט ארומצונעמען און אונטערשטיצן די רעטונגס אקציע לטובת די קרבנות פון ווירטשאפטליכען קריזיס. און ער וועט אויך זיכער האבען די געהעריגע ווירקונג אויף די דאזיגע קרייזען. עס איז דעריבער באשטימט צו ערווארטען, אז די הכנסות פון רעטונגס-קאמיטעט וועלען זיך פון איצט אן באדייטענד פערגרעסערען א דאנק דער קרעפטיגער אונטערשטיצונג און דער געהעריגער באטייליגונג לטובת די הילפס-פאנדען פון קאמיטעט דורך יענע טיילען פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע זענען ליידער ביזאהער געשטאנען פון דער ווייטענס.

אין די ארטאדאקסישע קרייזען, ספעציעל צווישען די גערער חסידים, האט צום [באדויערען] געהערשט די אומבאגרינדעטע מיינונג, אז אין דער טעטיגקייט פון קאמיטעט לאזען זיך פיהלען געוויסע „פארטייאישע טענדענצען", צוליב דעם האבען זיך די דאזיגע קרייזען צוריקגעהאלטען פון אן אקטיווער באטייליגונג און אונטערשטיצונג פון דער וויכטיגער הילפס-אקציע.

דער בריף פון גערער רבי שליט"א מאכט א סוף צו דער פאלשער מיינונג. דער רעטונגס-קאמיטעט איז פאקטיש די איינציגע אומפארטייאישע אדער איבערפארטייאישע אינסטיטוציע אין לאדז; צום עקזעקוטיוו פון קאמיטעט ווי צום ראט און צו אלע קאמיסיעס געהערען פערזאנען פון אלע פארטייען און גרופירונגען, פון אלע שיכטען און קלאסען פון יודישען לאדז. ביז 450 טויזענד זלאטיס, וואס דער קאמיטעט האט ביז היינט ארויסגעגעבען אין דער פארם פון הלואות, זענען פערטיילט געווארען צווישען מעהר ווי 3000 יודישע פאמיליעס אין לאדז, און די מעהרהייט פון די, וואס האבען באקומען רעכטצייטיגע אונטערשטיצונגען און הלוואות געהערען גראד צום חסידישען קלאס.

דער גערער רבי שליט"א האט פון אנהויב אן ארויסגעוויזען א גרויסען אינטערעס צו דער רעטונגס-אקציע, וועלכע ווערט אנגעפיהרט אין פוילען, ספעציעל אויך צו דער טעטיגקייט פון לאדזער קאמיטעט. מיט עטליכע וואכען צוריק, זייענדיג אויף א בעזוך אין לאדז, האט דער רבי זיך פעראינטערעסירט מיט'ן גאנג פון דער אקציע און האט זיך אינפארמירט ביי אייניגע אנגעזעהענע פערזאנען פון די גערער חסידים וועגען די געלד-זאמלונגען, וועגען דער באטייליגונג פון דער באפעלקערונג אין דער הילפס-אקציע ווי בכלל וועגען די מיטלען און פאנדען פון קאמיטעט. דער עקזעקוטיוו פון קאמיטעט, איינזעהענדיג וואס פאר א וויכטיגען נוצען דער רבי שליט"א קען ברענגען דער אקציע דורך זיין גרויסער השפעה האט זיך דעריבער געווענדעט צו איינעם פון זיינע מיטגלידער, ה' שלום ביאלער, מיט דער ביטע, אז ער און זיינע פארטיי-פריינד זאלען זיך באמיהען ארויסצורופען ביים רבי'ן א שריפטליכע אויפפאדערונג צו זיינע חסידים. די טעג זענען די ה"ה בונם לעווין און שלום ביאלער ספעציעל געפאהרען קיין גער וועגען דער דאזיגער אנגעלעגענהייט. דער רבי שליט"א האט זיי גערן געגעבען דעם בריף און ער האט זיי ערלויבט איהם מפרסם צו זיין אין דער יודישער פרעסע. בכדי אזוי ארום מיטצוהעלפען, אז אלע טיילען פון דער יודישער באפעלקערונג אין לאדז זאלען זיך פעראייניגען ארום דער הילפסאקציע לטובת זייערע נויטבעדערפטיגע ברידער, וואס האבען אזוי שווער געליטען פון ווירטשאפטליכען קריזיס.

אין גאליציע

מאכט מען שמי-דרמי

(פ) אין די לעצטע צייטען האבען גאנצע רייהען גאליציאנער פירמען אפגעשטעלט די צאהלונגען. לאדז האט דערביי געליטען גרויסע פערלוסטען.

כדי צו ערלעדיגען די דאזיגע פראגע איז דער סוחרים-פעראיין (פעטריקאווער 73) געצוואונגען געווען ארויסצושיקען א בעפולמעכטיגטען, דעם לייטער פון דער קרעדיט-שוץ-אפטיילונג, ד"ר מארקאוויטש, קיין לעמבערג, פשעמישל און רזשעשאוו, כדי אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען מיט די פירמען, וועלכע האבען אפגעשטעלט די צאהלונגען.

די טרעגער

האבען זיך אויסגעגלייכט.

(*) זייט א פאר וואכען דויערט א קאנפליקט צווישען די טרעגער מיט די אינהאבער פון די קאלאניאל-געשעפטען פאר'ן פרייז פון זייער ארבייט. דער קאנפליקט איז איבערגעגעבען געווארען צו ערלעדיגען אנ'ארביטראזש קאמיסיע, וואס איז באשטאנען פון די ה"ה דירעקטאר מ. ארבאך און ראממאן ביאלער.

נעכטען האט די קאמיסיע ארויסגעטראגען איהר אורטייל. די פרייזען פאר א זאק זענען פעסטגעשטעלט געווארען מיט 10 פראצ. הויפה ד. ה. אנשטאט 30 גר. פון א זאק – 33 גר. ביידע צדדים זענען איינגעגאנגען אויפ'ן פסק און דער קאנפליקט איז ערלעדיגט געווארען.

חוס, חוס.

אזא פיינער אספאלט.

(אי) די פעטריקאווער גאס צווישען אנדזשעיא און זאמענהאף וועט באלענט ווערען מיט אספאלט, וואס איז ערפונדען געווארען דורך א פוילישען פראפעסאר.

דער דאזיגער אספאלט האט די מעלה, וואס ער ווערט נישט ווייך אין היץ, נישט אפילו אין די גרעסטע היצען.

פא-פאלען.

(*) אויף דרעווגאווסקא 7, אין דער פאבריק פון לענטשיצקי האט די טראנסמיסיע א רייסגעכאפט א יודישען ארבייטער, אויפגעהויבען איהם ביז צום סופיט און אראפגעווארפען. אין א שווערען צושטאנד האט איהם די פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא.

בריף אין רעדאקציע.

צום מארגענדיגען אפצייכנונגס-טאג לטובת „בית מחסה לזקנים".

מארגען מאנטאג וועט צום דריטען טערמין פארקומען דער אפצייכען-טאג לטובת „בית מחסה לזקנים" איינמאל איז דאס וועטער געווען נישט גינסטיג, דאס צווייטע מאל האט די מאכט דורך א צופאל צוריקגערופען דעם טערמין; און מאנטאג לאמיר האפען, אז דאס וועטער וועט זיין גינסטיג, און אז ס'וועלען קיינע מניעות נישט פארקומען. בעטען מיר אלע דאמען און הערען, וואס שטעלען זיך אלע יאהר אין די רייהען אונז צו העלפען בויען און ערהאלטען די היכטיגע אינסטיטוציע, אז זיי זאלען זיך מאנטאג פריה שטעלען אין די רוגעס ביי די טישלעך און מיט חשק ארבייטען און פערקויפען די בלימלעך, לטובת „בית מחסה לזקנים" (דער זאמעל-פונקט וועט זיין מאנטאג פעטריקאווער-גאס 64, אין פערמיטלער-פעראיין).

נישט ווייניגער בעטען מיר דאס געעהרטע פובליקום, אז זיי זאלען מיט גרויס אינטערעס קויפען די בלימלעך און שפענדען גרעסערע סומען צו דעם צוועק, יעדער איינער מוז זיך אבגעבען א חשבון פאר וועמען מען שפענדעט דאס געלד. 100 זקנים האלטען מיר ביז איצט אויס. נאך 250 נפשות בעטען זיך רחמים, אז מ'זאל זיי אויפנעהמען. פאר זיי דארף מען ערשט אויסמערטיגען דעם נייעם בנין, נישט מיט גראשענס און נישט מיט זלאטעס קען מען דאס אויספערטיגען, נאר גרעסערע סומעס זענען דערצו נויטיג. דעריבער בעטען מיר אייך רחמים, באטייליגט זיך מיט גרעסערע שפענדען. לטובת בית מחסה לזקנים.

אין נאמען פון די פערוואלטונג

ב. א. גליקסמאן.

Sidol

פוצט מעטאלען, שויבען, שפיגלען, גלאזווארג און מארמור

בלענדענד

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32.

ספעציאליסט פאר הויט, וענערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען 1869

הײלונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)

נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אונערליכע קראנקהייט, כסקע, לונגען און הארקראנקהייטען באשטראלונגען מיט קונסטליכע זוןשטראהלען.

נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אווענד צו קליניק-פרייזען. [illegible]

31 נדאווסקא 31.

קומט און איבערצייגט אייך!

אין דער לאנג-יעהריגער הערען שניידער-אטעליער פון

א. קושינסקי, פעטער גאס 20

ווערען אויסגעפערטיגט אלע ארט ארבייטען, ווי אויך ספעציאליסט אויף פעלץ-ארבייט לויט די לעצטע אויסלענדישע מאדעלען, מיט אייגענע און אנפערטרויטער סחורה מיט צוגענגליכע פרייזען.

(איינגאנג נאר דורכ'ן פראנט-געוועלב). 166

אווילדער שבט,

וואס יאגט זיך נאך מענשליכע קעפ.

איינע פון די קוריאזעסטע געגענדען אין דער וועלט, איז דער דרום-מזרח ווינקעל פון אסאם, אין בריטיש-אינדיען. דאס איז א מערקווירדיג שטיק לאנד, וואס איז בעקאנט, אלס געגענד פון די „נאגא בערג".

פאר דער דרויסענדיגער וועלט גילטען די באוואוינער פון די בערג אלס איין שבט. אין דער אמת'ן אבער בעשטעהט די באפעלקערונג פון דער דאזיגער געגענד נישט פון איין שבט, נאר פון עטליכע צעהנדליג שבטים. און צווישען איין שבט און דעם אנדערען איז אפט פאראן אזא אונטערשיד אין שפראך, קליידונג און מנהגים, אז איינער פערשטעהט נישט דעם אנדערען. ארום זיבען און ניינציג פערשידענע דיאלעקטען ווערען גערעדט אין יענער געגענד. נאר מיט איין זאך זענען די אלע שבטים גלייך – אלע זענען זיי זעהר קריגעריש.

אין די געגענדען, וואו עס געפינט זיך ענגליש מיליטער, פאסט מען אויף, אז די שבטים זאלען זיך נישט רייסען צווישען זיך. עס זענען אבער אויך פאראן אזוינע ווינקלען אין יענע בערג, וואו די ענגלישע הערשאפט פיהלט זיך גארנישט. אין דארטען פיהרען זיך די איינוואוינער אזוי ווי זיי פלעגען זיך פיהרען מיט הונדערטער און טויזענטער יאהרען צוריק. און נאך אלס ווייזען זיי ארויס אזוינע גרויזאמקייטען, פון וועלכע ביי א ווייסען שטעלען זיך די האר קאפויר.

ביי די מעהרסטע שבטים געהט נאך דער גייצג אויף מענשליכע קעפ. די חשיבות פון א מענשען ווערט גערעכענט לויט דער צאהל קעפ, וואס ער קען אויפווייזען, אז ער האט אפגעשניטען פון זיינע שונאים. א סך פון די נאגאס באציערען די ארייננגאנגען פון זייערע הייזער מיט די קעפ, וואס זיי האבען אפגעשניטען פון מענשליכע פלייצעס. אויף הילכע באמבוס שטעקענס שטעקען זיי ארויף די קעפ, וואס זיי האבען אפגעשניטען, און די שטעקענס פערפלאנצען זיי פאר די טירען פון זייערע הייזער. ביי אנדערע שבטים הענגט מען אויף די קעפ אויף די צווייגען פון דעם היילעגען בוים וואס געפינט זיך אין יעדען דארף. און ווידער ביי אנדערע ווערען אלע אפגעשניטענע קעפ געהאלטען [אין די הייזער פון די עלטסטע אדער אין די קהל'שע הייזער, אין וועלכע עס האלטען זיך אויף די נישט באווייבטע מאנסבילען, און וועלכע ווערען אנגערופען „מארונגס", אדער אונטער אזוינע שטיינער, וואס ווערען פון די ווילדע שבטים בעטראכט פאר הייליגע.

א נאגא יאגט זיך נאך מענשליכע קעפ צוליב צוויי אורזאכען. ערשטענס ווייל ער וויל ארויסווייזען מאקטישע בעוויזען, אז ער האט דערשלאגען זיין שונא, און צווייטענס, ווייל ווען א נאגא דער'הרג'עט א שונא איז פאר איהם נישט גענוג, וואס ער אמט זיין לעבען גענומען, נאר ער וויל אויך צונעהמען זיין נשמה, ווען ער ברענגט אהיים דעם שונא'ס קאפ גלויבט ער, אז דערמיט האט ער אויך מיטגעבראכט דעם שונא'ס נשמה. די נשמה דארף ער, ווייל ער גלויבט, אז דערמיט האט ער פערשטארקט זיין דארף מיט נאך א נשמה און דורך דעם וועט זיין לאנד זיין פרוכטבארער און דאס דארף וועט האבען מעהר שפע.

דערפאר מאכט וואס דעם קאפ פון א מענשען ווערט צוגעשריבען אזא כח, ווערט יעדער מענשען-קאפ געהאלטען הייליג. ווען עמיצער פון דעם איינגענעם שבט שטארבט, שניידט מען אפ ביי איהם דעם קאפ. דער גאנצער קערפער ווערט באגראבען. אבער דעם קאפ ברענגט מען אריין אין הויז, וואו אין די פריינד פון דעם פערשטארבענעם קומען איהם אנקוקען, ברענגען דעם קאפ מתנות און דריקען אויס זייער טרויער. ווען עס שטארבט א יונגער בחור, וועלען אין הויז ארייגקומען יענע מיידלעך, צווישען וועלכע ער איז געווען פאפולער, איהם באוויינען און אויסקלייגען פאר זיין קאפ יאדרעס פון נישלען, אוזינע, און מיט דעם דערמאהנען דעם פערשטארבענעם אן די גליקליכע טעג, וואס זיי האבען פערבראכט צוזאמען.

אלע זכרים, וואס ווערען געבוירען אין דארף, ווערען ביז אויף זייער אכטען יאהר געהאלטען אין דער היים. דערנאך אבער הערען זיי אריינגענעבען אין דעם מארונג, וואו מען גרייט זיי צו פאר א קהל'שען לעבען. פון קינדווייז אן מוזען זיי ארבייטען, זיך לערנען די קריגס-קונסט און זיין גרייט אויף ארויסצוגעהן מלחמה האלטען מיט א שונא. די ערשטע דריי יאהר זענען זיי אויף דער לעהר. ביים סוף פון די דריי יאהר געהען זיי ארויס פון דער לעהר און א נייע גרופע פערנעהמט זייער פלאץ. ווען א יונגעל איז אויף דער לעהר, ווערט עס זעהר שטארק ריטציפלינירט. אזוי למשל האלט מען איהם איבער א פייער און ער ווערט געצוואונגען אויסצוהאלטען די היץ אהן א געשריי. אדער מען נעהמט א יונגעל און מען שיקט ארויס אינמיטען א פינסטערער נאכט אהן וואפען און אהן ליכט צו געהען ברענגען א באמבוס-שטעקען פון א געהיסען קוסט. דעם באמבוס-שטעקען מוז ער דורכבייסען מיט די ציינער, אדער איבערהאקען מיט א שארפען שטיין. אנ'אנדערש מאל גיט מען דעם יונגעל א פאקעל אין האנד אריין און מען זאגט איהם אן, אז דעם פאקעל מוז ער אוועקטראגען ערגיץ ווייט אין א דזשאנגעל אריין און פון דארטען זאל ער זיך אומקעהרען צוריק מיט ליידיגע הענד.

טעאַטער און מוזיק.

פון פילהאַרמאָניע.

היינט, 4 נאָכמ. קומט־פאָר אין פיל־האַרמאָניע־זאַל אַ פאָרשטעלונג פאַר קינ־דער. ס'וועט געשפּילט „די באָבע יאַגאַ און דער ראָב" און „דאָס פער'כשופ'־טע עפּעלע".

לעצטער אויפטריט פון מייקאַ קיוואַ.

מאָרגען, מאָנטאָג, קומט־פאָר אין פיל־האַרמאָניע־זאַל דער לעצטער אויפטריט פון דער בעריהמטער יאַפּאַנישער קינסט־לערין מייקאַ קיוואַ, וועלכע טרעט־אויף אין דער אָפּערע „מאַדאַם בעטערפלעי" צוזאַמען מיט וואַ שאָהער אַרטיסטען־זינגער

דייטש טעאַטער.

אין דייטשען טעאַטער אין „סקאַלאַ" ווערט געשפּילט די אָפּערע „וואו די לערכע זינגט", מיט'ן אָנטייל פון גאַנצען פערסאָנאַל.

„פּאָפּולאַרני".

אין „פּאָפּולאַרני" (אַגראָדאָווע 18) ווערט מיט גרויס ערפאָלג געשפּילט די אָפּערעטע „די טאָכטער פון מיין מאַן" („קלאָ־קלאָ").

קאָמוניקאַט.

די פערוואַלטונג פון דער צענטראַלער געז. פאַר קינדער־שוץ און יתומים־פערזאָרגונג, אָפּ־טיילונג לאָדז, האָט אויף איהר זיצונג פון 18 ד. ח. בעטראַכט דעם ענין, וועגען דער אַקציע פון איינינע פערזאָנען צו פעראייניגען אַלע יוד. יתומים־היימער אין לאָדז אונטער איין פערוואַלטונג, און האָט אַנגעפונען, אַז די האַנדלונג פון די דאָזיגע הערען, וועלכע האָבען אפילו נישט געפונען פאַר נויטיג זיך צו פערשטענדיגען פריהער מכח דער פראַגע מיט דער צענטראַלער געז. פאַר קינדער־שוץ און יתומים־פערזאָרגונג, איז, לכל־הפחות נישט קאָרעקט און קאָן נאָר אַרויסרופען אַ צו־שפּליטערונג פון די, מיט אַזוי פיל מיה פער־אייניגטע כוחות, וואָס זענען קאָנצענטרירט אין דער שוין עקזיסטירענדער צענטראַלער געז. פאַר קינדער־שוץ און יתומים־פערזאָרגונג. דעריבער האָט די פערוואַלטונג בעשלאָסען עפענטליך צו פּראָטעסטירען נעגען אזא מין האַנדלונג.

לאָדז, דעם 18. נאָוועמבער 1926.

צענטראַלע יוד. געזעלש. פאַר קינדער־שוץ און יתומים־פער־זאָרגונג. אָפּטיילונג לאָדז.

קרייז־קאָנפערענץ פון „החלוץ המרכזי" אין בריסק.

אין בריסק איז פאָרגעקומען אַ קאָנ־פערענץ פון די פערטרעטער פון די גרעסערע „החלוץ המרכזי" גרופּען מיט דער בעטייליגונג פון דעם גענעראַל־סעקרעטאַר פון דער ציוניסטישער אָר־גאַניזאַציע אין פּוילען ה' א. צייטלין.

די קאָנפערענץ האָט אָנגענומען פאָלג. רעזאָלוציעס:

1) די ראַיאָן־קאָנפערענץ שטעלט מיט בעדויערן פעסט, אַז די פּאַרטייאישע האַנדלונג פון „החלוץ העולם" מאַכט אונמעגליך יעצט די פעראייניגונג פון די „החלוץ־אָרגאַניזאַציעס אין פּוילען.

2) די ראַיאָן־קאָנפערענץ שטעלט פעסט, אַז דער „החלוץ המרכזי" איז אַ אָרגאַנישער טייל פון דער אַלגעמיינער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. די חברים פון דעם „החלוץ המרכזי" זענען פער־פליכטעט אנטיילצונעהמען אין דער לויפענדער ציוניסטישער אַרבייט חוץ דער פּאָליטישער אַרבייט אין גלות.

3) די ראַיאָן־קאָנפערענץ שיקט אי־בער אַ הערצליכען ברידערליכען גרוס דעם ארץ־ישראל'דיגען ישוב בכלל און דער יודישער אַרבייטער אין ארץ־ישראל בפרט. די קאָנפערענץ פאָדערט אויף דעם צענטראַלען קאָמיטעט אָנצו־נעהמען אַלע שריט כדי פאַרצובערייטען אַ נייע און פּראָדוקטיווע עליה קיין ארץ־ישראל.

4) די קאָנפערענץ ערקלערט און אָנערקענט די „הסתדרות העובדים הכללית" אין ארץ־ישראל אַלס די איינ־ציגע רעפּרעזענטאַנץ פון די יודישע אַרבייטער אין א"י.

ס'זענען אויך אָנגענומען געוואָרען אַ רייה אָרגאַניזאַציאָנעלע רעזאָלוציעס.

ב.ו.ע דער אַרבייט פאַר די פאָנדען אין פאַר תרבות האָט די קאָנפערענץ פערפליכטעט די מיטגלידער זיך אַקטיוו צו בעטייליגען אין דער אַרבייט לטובת די פאָנדען, בנוגע דער אַרבייט לטובת דעם קפא"י בעקומען די דברים פּריינע הענד.

„די ווילדע לאַלאַ"

וויענער אָפּערעטע אין „סקאַלאַ"־טעאַטער
דירעקציע: זעמאַן.

היינט, 3.30 נאָכמ.—צו ביליגע פּרייזען

„די ווילדע לאַלאַ"

אין דער טיטעל־ראָל די סובּרעט ן פון ווינער ריימאָנט־טעאַטער ושעני שעה.

היינט, 8.30 אין אָוונט: — „וואו די לערכע זינגט"

קאָמישע אָפּערע אין 3 אַקטען.

ס'נעמט אנטייל דער גאַנצער אַנסאַמבל. בילעטען אין טעאַטער־קאַסע.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

ביים דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אריינגע־געבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 21. נאָוועמבער 1926.

2476. אַ לעזער פון וואָלבאָרסקאַ ש. ה. וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונ־זער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

2477 .I. O. פון אַלטען מאַרק.

אויב איהר זענט אין יאָהר 1925 גע־ווען אויף איבונגען ווערט איהר צו די איצטיגע קאָנטראָל־פערזאַמלונגען נישט גערופען.

2478. אַ שט. לעזער פון № 17

אויב דאָס גרונד דירה־געלד בעטרעפט 150 רובל, דאַרפט איהר פאַר יעדען קוואַרטעל פון 1926. יאָהר צאָהלען שוין צוזאַמען מיט די אויסגאַבען 48 זל. 88 גר.

— ---

2479. שט. לעזער פון סקלאָדאָווע.

צו דער איצטיגער רעגיסטראַציע מוזט איהר זיך אומבעדינג שטעלען. אין מאַ־גיסטראַט דאַרפט איהר זיך אינפאָרמירען וועגען אייער רעגיסטראַציע צעטעל.

-- –

2480. אַ געטרייער לעזער פון אַלעקסאַנדער גאַס.

מיר רעכנען זיך נישט מיט די אינ־פאָרמאַציעס, וואָס מען האָט אייך אָנ־דערשוואו ערטיילט. לויט אונזער מיי־נונג דראָהט אייך נישט קיינע יאָהרען נאָר אפילו אויך נישט קיינע חדשים. קלויבען נדבות איז נישט קיין אַמטליכע פונקציע פון אַ גייסטליכען און דעריבער דאַרף דאָס פערברעכען קוואַליפיצירט ווערען לויט לויט'ן אַרט. 97 נאָר 277 פון שטראָף קאָדעקס. מעגט איהר האָבען זיך פאָרגעשטעלט אַלס גלח און איינגע־רעט די מנדבים, אַז די נדבות גהען פאַר אַ קאָשצאָל קוים האָט איהר זיך נישט בענוצט מיט געפעלשטע דאָקומענ־טען, דראָהט אייך אומזגעפעהר 3 חדשים טורמע.

2481. ל. קיפּראָוויניק.

אין דעם פאַל איז נישט קיין חלוק צו דאָס הויז האָט אַן'איינגעאָרדענטע היפּאָטעק אָדער נישט. הם אייך געהט נאָר הויפּטזעכליך אין איין יו"ש, נאָר פערלאַנגען מוזט איהר אַלע יורשים

2482. נ. ב. № 1

איהר האָט דאָס רעכט צו פאָדערן בעצאָהלט פאַר היטען די סעקוועסטריר־טע זאַכען. די שכירות געקומט איהר פון די סומען, וועלכע זענען איינגעפלאָ־סען געוואָרען אויף דער ליציטאַציע.

2483. אַ לעזער № 50

פאַר זיך נישט איינמעלדען אין גע־העריגען טערמין אין דער מיליטעריש־פּאָליציאישער אָפּטיילונג ביים מאַגי־סטראַט דראָהט אייך אַ געלד שטראָף ביז 50 זל. איהר ווענדעט זיך מיט אַ בקשה אין דער קאָנינער פּ.ק.או. אַז מען זאָל אייך איבערשיקען די עווידענץ אין דער היגער פּ.ק.או. אויב איהר האָט זיך גע־שטעלט אויף דער קאָנטראָל־פערזאַמלונג אין יאָהר 1925 ווערט איהר שוין איצט נישט גערופען.

2484. אַ לעזער פון פראַנציסקאַנער גאַס

ערשטענס איז נישט פאַרהאַן אַזאַ פאַרשריפט, אַז מען זאָל נישט טאָרען סעקוועסטרירען מאַשינען. עס איז יאָ פאַר־האַן אַן'אינסטרוקציע, אַז מען זאָל נישט ליציטירען די לעצטע מאַשין. אָבער די דערמאָנטע אינסטרוקציע האָט נאָר אַ שייכות צו שטייערן און נישט צו פּרי־וואַטע חובות אין לעצטען פאַל, אויב עס זענען נישט פאַרהאַן קיין אַנדערע זאַכען, קאָן מען אַן'איינציגע מאַשין יאָ ליציטירען.

2472. ישראל יוסף פון שטשוקינוויטש 40

2473. אַ שט. לעזער פון דרעוונאָווסקאַ

2474. א.—א. פון גייערס מאַרק.

2475. ס. פּ.

רעדאַקציאָנס־קאָלעגיום:
מ. בראָדערזאָהן, ל. בראַנט, ח. י. ברוסטאָווסקי, ב. זינגער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן.
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר־קאָאָפּעראַטיוו־מיט פאַר־האַפטונג.

די ליבעס פון אַ קייזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון לעבען אין רוסישן קייזערליכן הויף

פון ל. זאַכער מאַזאָך.

(35

— דערשיס מיך בעסער אויפ'ן אָרט, אויב איך האָב דיר דערעסען, אָבער גיב מיך נישט איבער צום דאָזיגען אומ־מענשען אין די הענד!

די גרעפין האָט איהם געענטפערט מיט אַ הילכענדיגען געלעכטער.

דער שיינער יונגערמאַן האָט בשעת מעשה אַ פּאַטש געטוען אין די הענד, און פיר קאָזאַקען זענען אַריינגעקומען, האָבען אַ נעהם געטון דעם האַרטנעקיגען און איידער ער האָט זיך אַרומגעזעהן, האָט מען איהם געבונדען די הענד אויפ'ן רוקען.

ער האָט געוואָרפען אַ לעצטען בליק, פול מיט וועהטאָג און פאָרוואורף אויף זיין גרויזאַמער געליבטער, דערנאָך האָבען זיי איהם אַוועקגעשלעפּט...

ראַזומאָווסקי האָט זיך נישט געראַנגעלט, געלאָזט טוען די קאָזאַקען מיט איהם, וואָס זיי האָבען געוואָלט. נאָכדעם ווי מ'האָט איהם פערבונדען די אויגען מיט אַ טוך, האָט ער געפילט, ווי מ'האָט איהם אויפגעהויבען און אַריינגעוואָרפען אין אַ שליטען.

ער האָט געהערט דעם קנאַל פון דער בייטש און ווי זייערע שומרים די קאָזאַקען האָבען זיך געסו"רעט, בעת דער שליטען האָט זיך ערגעץ וואוהין בעטראָגען מיט איהם.

און אין אַ ווײַלע אַרום האָט זיך דער שליטען אָפּגעשטעלט.

ס'האָט ראַזומאָווסקי אַ כאַפּ געטון אונטער די הענד און באַלד האָט מען איהם געפירט אויף טרעפ אין אַ קאָרידאָר אַריין און דערנאָך האָט אַ טיר זיך אויפגעפּראַלט. און פון דער אָנגע־נעמער וואַרימקייט, וואָס האָט איהם אַרומגענומען, האָט ער זיך אָנגעשטויסען, אַז ער איז איצט אין אַ צימער.

ס'האָט איהם פונאַנדערגעבונדען די הענד, אַרונטערגענו־מען די טוך פון די אויגען, און די קאָזאַקען האָבען איהם איבערגעלאָזט אַליין.

47. ביים נייעם בעל־הבית.

ראַזומאָווסקי האָט זיך געפונען אין אַ וואונדערליכען זאַל, וואָס ער האָט נאָך קיינמאָל אויף זיין לעבען נישט געזעהן. די פּאָדלאָגע איז בעדעקט געווען מיט פּערסישע טעפּיכער און אין מאַרמאָרנעם קאַמין האָט געפלאַקערט אַ פריילין, העל פייערל. אויף אַ וואַנד איז געהאָנגען אַ בילד פון אַ שעהנער פרוי, וואָס איז שטאַרק ענהליך געווען צו זיין נייעם בעל־הבית — מסתמא זיינע אַ שוועסטער.

ראַזומאָווסקי איז צוגעגאַנגען נעהנטער צום בילד און האָט זיך איינגעקוקט אין איהם. דאָס זעלביגע פּנים, וואָס האָט אַרויס־גערופען אין זיין האַרצען אַזאַ שנאה און אייפערזוכט, האָט איצט, ווען ער האָט געקוקט אויפ'ן בילד פון דער פרוי, געוועקט וואַ־רימקייט און בעוואונדערונג צו איהם. ער איז פערכאַפּט געוואָ־רען פון דאָזיגען שוואַרצען פּנים, וואָס איז בעשטראַהלט געווען פון ווייכע, פער'חלום'טע אויגען. ער האָט זיך געמוזט מודה זיין, אַז ער האָט נאָך קיינמאָל אויף זיין לעבען נישט געזען אַזאַ שעהנע פרוי, נישט אין חלום אפילו.

וועט ער איהר אַמאָל זעהן? פאַרוואָס נישט? און אפשר איז עס אַ בילד פון דער מוטער פון נייעם שלעכטען, יונגען פריץ, וועלכע לעבט שוין נישט?

און בעת ער האָט אַזוי געטראַכט, איז זיין יונגע בעל־הבית מיטאַמאָל אַריינגעקומען און איז צוגעגאַנגען צו איהם.

— געפעלט דיר דאָס בילד? האָט ער געפרעגט מיט אַ שמייכעל.

— אַ וואונדערליך בילד — האָט ער געענטפערט, נאָך אַלץ אונטער איינדרוק פון בילד.

— וואָלסט איהר געקענט ליבען?

און ביי דער דאָזיגער פראַגע האָט זיך אין ראַזומאָווסקין אויפגעכאַפּט די שנאה צו זיין נייעם פריץ און מיט דער פריהער־דיגער עקשנות, מיט וועלכער ער האָט צו איהם גערעדט ביי דער גרעפין שובאַלאָוו אין פּאַלאַץ, איידער מ'אין איהם, ראַזו־מאָווסקין, בעפאַלען, האָט ער ווידער געזאָגט:

— איך ווייס נישט, אויב איך וואָלט איהר געקענט ליבען. איך ווייס אָבער, אַז דיך וואָלט איך נישט געקענט ליבען!

זיין יונגער פריץ האָט זיך צולאַכט.

— דאָס איז דיין זאַך — האָט ער זיך אָנגערופען — מעגסט מיך נישט ליבען, אָבער פאָלגען וועסטו מיך מוזען, דאָס פער־זיכער איך דיר, און דיין פיינט־האָבען מיך וועט דיר גאָרנישט העלפען. איך בין אַ מעגש, וואָס איך לאָז פערשמייסען אויף טויט מיינע שקלאַפען, אויב זיי ווילען מיך נישט פאָלגען. איצט קענסט מיך. ווילסטו מיך פאָלגען?

ראַזומאָווסקי האָט געשוויגען.

— ענטפער!

און פּלוצים האָט ראַזומאָווסקי זיך איבערגעצלמ'ט און מיט אַ הכנעה'דיגען טאָן דערנאָך געענטפערט:

— אַזוי וויל גאָט, ער האָט מיר בעשאַפען פאַר אַ שקלאַף און אַ שקלאַף מוז איך בלייבען. יאָ, פריץ, איך וואַרף זיך אונטער דיין ווילען!

— אָט אַזוי ביסטו אויפ'ן ריכטיגען וועג! — האָט דער שיינער יונגער פריץ אויסגעשריגען און זיך געזעצט אינ'ם פאָטעל, וואָס איז געשטאַנען פאַרן ברענענדיגען קאַמין — און איצט, וועל איך זיך מאַכען בעקוועם. טו אַ צי דעם גלאָק.

ראַזומאָווסקי האָט געפאָלגט.

אַ לאַקיי איז אַריינגעקומען.

— מיין שלאָף־פעלץ און מיינע פאַנטאָפעל און דערנאָך טיי — האָט דער יונגער פריץ בעפוילען.

אין אין עטליכע מינוטען אַרום האָט עס דער לאַקיי אַריינ־געבראַכט און אויפ'ן וואונק פון זיין פריץ איבערגעגעבען ראַזו־מאָווסקי'ן.

דער שיינער דעספּאָט האָט זיך אויפגעהויבען און האָט אַרונטערגעוואָרפען פון זיך דעם גרינעם סאַמעטענעם ראָק, וואָס ער האָט געטראָגען, נאָכדעם האָט ער אַריינגעטון זיינע אָרעמס אין די אַרבעל פון שלאָף־ראָק, וואָס זיין גייער שקלאַף האָט פאַר איהם געהאַלטען. און געטון האָט ער עס מיט אַזאַ גראַציע און מיט אַזוי פיל חן, אַז ראַזומאָווסקי האָט אויסגעשטעלט אויף איהם אַ פּאָר גרויסע אויגען.

און ווען דער שיינער יונגערמאַן איז דערנאָך געשטאַנען אין רויטען לאַנגען סאַמעטענעם שלאָף־פעלץ, וואָס איז געווען געפוטערט מיט הערמעלין, האָט ראַזומאָווסקי זיך גענומען פילען עפּעס מאָדנע. זיין יונגער פריץ האָט דורך די העלע פאַרבען פונ'ם פיינעם פעלץ בעקומען עפּעס צאַרט ווייבערשעס, וואָס האָט איהם אינגאַנצען צומישט.

זיין פריץ האָט עס גלייך בעמערקט און האָט אַ שמייכעל געטון צו איהם. דערנאָך האָט ער זיך ווידער געזעצט אין פאָטעל קעגען קאַמין און אַ פרעג געטון:

— ווי קלערסטו, בין איך עפּעס שיין!

ראַזומאָווסקי האָט אַראָפּגעלאָזט די אויגען און נישט גע־ענטפערט.

— דו ביסט אַזוי צומישט, ווי דו וואָלסט פאַר זיך פּלו־צים דערזעהן אַ שיינע פרוי — האָט דער יונגער פריץ אַ לאַך געטון — טו מיר אָן די פאַנטאָפעל.

(פאָרטזעצונג קומט)

ענטשולדיגונג.

געגען דעם עפענטליכען ארטיקעל פון די עקסמיסיע אויף די וואלבארסקא 26, וועלכער איז געווען געווידמעט מיט שענדליכע אויסדריקען אויף ה' ברוך יאסקאוויטש, פאלגאצנא 4 און זיין שוויגער-מוטער רחל לאה גראסמאן, ערקלער איך אפענהערציג, אז די זגלוגלים און שענדליכע אויסדריקע, וועלכע איך האב געזאגט איז געווען אין אנ'אויפגערעגטען צושטאנד אויף די ווירטין רחל לאה גראסמאן און ה' ברוך יאסקאוויטש, וועלכער מישט זיך געגצליך נישט אין די הויז-פערהעלטענישען פון זיינע שוויגער-מוטער.

איך בעט דערובער ענטשולדיגונג ביים ה' ברוך יאסקאוויטש און זיין שוויגער-מוטער רחל לאה גראסמאן און ערקלער, אז דער סכסוך צווישען מיר און דער ווירטין איז אויף א גוטווילינגען אופן ערלעדיגט געווארען, און איך האב מיך גוטוויליג פון דער וואוינונג ארויסגעצויגען. 920

מענדיל פאכטשארסקי.

פאבריק **געטרעס** -- פון --
מ. ווייספעלד, זגערושער 30a

Dr. med. M KERSZNER

Zielona 16, tel. 51-96.

קינדער און אינערליכע קראנקהייטען. 702
נעהמט אן פון 3 ביז 4 נאכמ און פון 6 7 אוועוד.

Dr. med.
J. SZMERŁOWSKI

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
נעהמט אן פון 3 ביז 5. 639
17 פעטריקאווער 17. טעל. 7-13

Dr. H. Hammer

אקושער און פרויען-קראנקהייטען.
נעהמט אן פון 5 ביז 7 אוועוד.
Wschodnia 38, telefon 28-39.

Dr. med. J. POLAKOW

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37, 39-75
נעמט אן פון 5—6,30 אוו. אינדערהיים און פון 2—3
אין דער לעטשניצע אויף גייערס מארק פעטריק. 294.

Dr. SZAJEROWICZ

Traugutta (Krótka) **Nr. 8**
פרויען-קראנקהייטען
צאמפפאנגט פון 9—11 פריה און פון 5—7 אין אווענד אין דער לעטשניצע „סאניטאס" (צעגעלנ. 29) פון 11 ביז 1 מיטאג. 839

אנ'אנגעזעהענע עקספעדיציאנס-הויז אקצ. געז.

זוכט א **אכוויזיטאר** וועלכער איז גוט בעקאנט ביי קליענטען טיכטיגען, פון דער מאנופאקטור-בראנזשע אין מערב-גאליציען :------: אנמעלדונגען אונטער „Ruch Zbiorowy" שיקן אין די אנאנסען-ביורא פוקס, לאדז, פעטריקאווער 50. 843

KLINIKA POŁOŻNICZO-GINEKOLOGICZNA

Dr. med. S. DRUEBINA, **6-go Sierpnia** (Benedykta) **15/17**, telefon 53-10.

Po gruntownym remoncie klinika została uruchomiona. Przyjmuje się na porody i operacje na I-szą i II gą klasę. Godziny przyjęć od 10-12. 909

בעקאנטמאכונג.

די בעוואוסטע וואר־שאווער פירמע א. נ. **J. KRZYPOW** האט ערעפענט -:- אין -:-

לאדז, 16 בענעדיקטא 16

א מעבעל-לאגער

קויפט און פארקויפט אלערליי מעבעל, רעוואנגס, ניי מאשינען ווי אויך גארדע-ראבען, אנטיקען און פנלצען. כ'קויף פיאנאס, און כ'צאהל די העכסטע פרייזן קומט און איבערצייגט אייך 839

א שותף מיט 2.000 דאלאר

ווערט געזוכט צו פערגרעסערן א פאבריקאציע, וועלכע עקזיסטירט איבער 40 יאהר אין לאדז אויף פצטרי־קאווער גאס, אדער גאנצליך צו פערקויפען מיט לייכטע בעדינגונגען. צו ווענדען זיך ביי ווישענגראדסקי, לאדז, חסבארניא 54, פראנט 2 טען שטאק. 831
פון 9 ביז 10 א זייגער פריה

---

905 **אגענטען**

מיט גוטע רעפערענציעס און, מיט קויציע צו פערקויפען טיאלעט און וועש-ייכען **ווערען געזוכט.**
אפערטען אפצוגעבען אין אדמ. „נ. פ." פאר זייף אגענטען

ערלץ-געשעפט
פון
L. B. Fefer, Wschodnia 42

עמפפעהלט:
אלצרלייא פעלץ-זאכען צו ביליגע פרייזען און אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען.
בעמערקונג: קירושנער ווערקשטאט אויפ'ן ארט. 892

היילפעדאגאגישע קורסען
פאר שוואכבעפעהיגטע און שווערערציהבארע קינדער, שפראכשטערונגען (שטאמלען, טויבשטומהייט)

Dr. med. A. SZMIRGELD

נערווען-ארצט.
עלעקטריזאציעס, ליכטהיילאפאראטען,
CEGIELNIANA 6, tel. 51-89
עמפפאנגט פון 5—7 אווענד.

Dr. Adam GROSGLIK

Aleje Kościuszki 27, tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקהייטען.
רענטגען און ל'כט-הייל אינסטיטוט.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד. 111

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. האר, אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנק
9 קאנסטאנטינער גאס 9
טעלעפאן 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
ספרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5-7. 175
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכמ

דר. י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,tel. 11-87.
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן אינדערהיים פון 8 ביז 10 פריה און פון 3 ביז 5 נאכמ. און אין לעטשניצע „פאמאך".

Dr. med. P. MARKOWICZ

פון פאריז צוריקגעקעהרט
נעמט אן אין מעדיצינישע-קאסמעטישען קאבינעט פעטריקויער 124 פון 3 ביז 7, הויט- און האר-קראנקהייטען, בעזייטיגונג פון געזיכטס-דעפעקטען, בילדונג פון די געזיכטס-גליעדער, ניישטע הייל-מעטאדען, מאסאזשען, עלקטראטעראפיע.

Dr. S. SZNITKIND

Piotrkowska 14
הויט- און ווענער. קראנקה.
עמפפאנגס-שעה'ן פון 9—11 פריה פון 1 ביז 4 נאכמ. און פון 7 ביז 9 אווענד. 845

Dr. med. Braun

אנדזשעי 23, טעל. 40-26

Lek. Dentysta
Jakób Botwinik

---

913 **בילי**
צו פערקויפען
18 שטיק ווילבער-בע־שטעק (לעפעל, גאפעל־מעסער) א שרייב-מאשין „Remington" (בלינד), א עלעקטרישע בראנז לאמפע,
זאחארזקא 9, וו. 21.

אנאנסען
— אין —
„נייעם פאלקסבלאט"
האבען דעם גרעסטען ערפאלג.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek (Róg Rokocińskiej)

Od wtorku,dn.16 listopada do 22 listopada r.b. Dla dorosłych: początek codziennie o godz. 6^{30} i 8^{45} (w soboty i w niedziele 5, 6^{45} i 8^{45})

„RYBAK ISLANDZKI"

Monumentalne arcydzieło filmowe według powieści Piotra Loti'ego. W rolach głów.: **Sandra Milowanoff i Karol Daniel.**

Następny program: **„GÖSTA BERLING"**
Dla młodzieży: początek o godz. 6 i 5 (w soboty i niedziele o godz. 1 i 3-ej p.p.

Wilki Północy Dramat w 10-ciu częściach z życia poszukiwaczy złota na Alasce.

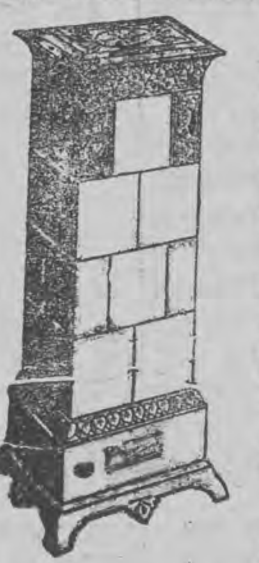

אכטונג,
צום סעזאן!
די בעוואוסטע פאבריק פון
שאמאט-אייוועז און קוכען
— פון —
וואולטשאנסקא 63

איז אויך צום היי-יעהריגען סע־זאן פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואל פון פערשידענע שא־מאט-אייווען און קוכען.
ביליג! רעעל און פינקטליך!
1950 מיט אכטונג
ש. ראזענבלום.
פריוואט-וואוינונג דזשערנא 34.

צו פערמיטען א
פארטערלאקאל
870 אויף דער קילינסקא גאס 77,
וועלכעס בעשטעהט פון 5 צימער, ענטשפרעכענד אויף א פאבריקס איינריכטונג אדער לאגער. דארט איז אויך צו פערמיטען גרויסע און בעקוועמע רעמיזען ענטשפרעכענד פאר עקספעדיציע לאגערס. איינצעלהייטען צו ערפאהרען ביי באנדע פיעטריטאווער 56

לונגען-קראנקהייטען!
רעקאמענדירט דורך די ה"ה דאקטוירים
Balsam Thlocolan Aqe
ביי סוכאטעס, בראנכיט, הוסט
פערלייכטערט ביי פלעגמא, פערשטארקט דעם ארגאניזם און דעם זעלבסטגעפיהל פון קראנקען, פערגרעסערט די וואג פון קערפער.
„Balsám Thlocolán Aqe" פערקויפען אפטייקען.
פערלאנגט נור אין אריגינעלער פאקונג פון דער אפטייק 1462
A.Gąsecki w Warszawie, ul. Leszno 41

בעקאנטמאכונג!
דערמיט מאך איך בעקאנט, אז אין מיין ערשטקלאסיגען

קירזשנער - אטעליער

שאלים, פעטריקאווער 16,
ווערען אנגענומען אלערליי בעשטעלונגען ווי אויך ווערען אויסגעפערטיגט זעמטליכע פוטער אויסארביי־טונגען פון אייגענע און אנגערטרויטע סחורה.
שאלים, פיעטריקאווער 16 (פאלודניאווא 3). 798

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז ער

מעבעל

דזשוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נארוטאוויטש 19
(דזשעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג) שענקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג פערט. גינוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 1374

אכטונג! אין מיין ערשטקלאסיגער אכטונג!
קירזשנערײַ ווערען אנגענומען זעמט־ליכע פעלץ-אויסאר־בייטונגען. פון אייגענער און אנפערטרויטע וואהרען צו ביליגע פרייזען גוטע בעדינגונגען.
מ. שאלים, פעטריקאווער 33

וויכטיג פאר קאנפעקציאנערען!
903 איך נעהם אן צום טאמבורירען אלער ארט שטיקערייען ווי אויך 2 נאדעל-שטיך-אטלאסען צו ביליגע פרייזען. ר. קאהאנער, לאדז, קילינסקי 64.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז: א חודש -- 4.00 זלאטעס. אויף דער פראווינץ: א חודש — 6 זלאטעס. אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער.—פאר'ן אנטהאלט אין טערמין פון דן אבאנעמענט איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די טרמינטערמינען אין אפען ביי טאג און ביי נאכט.

אנאנסען - פרייז: פאר'ן טעקסט 15 גראשען, פריטעג 20 גראשען, אין טעקסט 20 גר. פריטאג 30 גראשען. נאכ'ן טעקסט 10 גר. פריטאג 15 גראשען. — פאר אויסלענדישע אנאנסען 200 פראצ. טייערער. אויסער דער שטאט — 50 פראצ. טייערער. — פאר א מיל. מעטער שורה

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.